

MAKSUD

E-sigareti tõmbajat tabab maksuhaamer

Rahandusministeerium saatis riigikogusse eelnõu, mis tuleval aastal tõstab e-sigareti koostisainete maksu. E-sigareti müüjate ja kasutajate liidu juht Ingmar Kurg ütleb, et valitsus toetub maksutõusul aegunud uuringule. ▶ 8-9

INVESTOR

Pane patuaktsiad enda heaks tööle

Investor Raivo Hein on nn patuaktsiate peale kindel ja soovib neid teistelegi – relvi on alati vaja, alkoholi toodetakse alati, hasartmängud on ja jäävad ning ilmselt süüakse ka McDonald'i tooteid edasi. ▶ 14-15

E-REKLAAM

Reklaamkirja lõpus peab olema väljapääs

E-kirjaga saadetud reklaampakkumise saajale tuleb anda selge võimalus pakkumistest tasuta ning lihtsal viisil keelduda, toonitab andmekaitse inspeksioonireeglit, mille rikkumise peale neile kaevatakse. ▶ 11

PÄEVA TEGIJA ▲

Äripäev murdis kivilinenud raamid

Justiitsminister **Urmas Reinsalu** otsustas, et notarite tulu peab olema avalik. Notarite tulu avalikustamist las- kis Reinsalu ministeeriumil analüüsida Äripäeva detsembris ilmunud Piret Reiljani artikli peale. Lugu tõstas küsimuse, miks on notarite tulu juba üle paarikümne aasta salaja- ne, samas kui nende teenus on sageli kohustuslik ja hind riigi kehtestatud.

▶ Loe lisaks lk 2-3

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 6. veebruar 2017
nr 25 (5623) 3 eurot

EUR/USD
1,0808 ▲

USD/EUR
0,9252 ▼

EUR/SEK
9,4183 ▲

EUR/RUB
64,3505 ▲

NordPool
39,04 ▲

Euribor
-0,244 ▼

VALITSUS

Rumal rapsimine

Ettevõtjad ja arvamusliidrid hindavad vastse valitsuse esimesi töövilju kiirustamisest lollusteni. ▶ 4-7

▲ Sotsiaaldemokraatide juht Jevgeni Ossinovski, Keskerakonna juht Jüri Ratas ja IRLi juht Margus Tsahkna. FOTO: LIIS TREIMANN / POSTIMEES / SCANPIX

MUUTUS

Äripäev murdis raamid: notarite tulu saab avalikuks

Justiitsminister Urmas Reinsalu otsustas, et notarite tulu peab olema avalik.

PIRET REILJAN
piret.reiljan@aripaev.ee

Äripäev

“Kehtiv seadus mul isikute lõikes tulu avalikustada andmekaitseks kaalutlustel ei luba. Seega tuleb muuta seadust,” sõnas ta.

Notarite tulu avalikustamist lasi Reinsalu ministeeriumil analüüsida Äripäeva detsembris ilmunud artikli “Eesti nummab notareid” peale. Kirjutasime, et Eestis peab erinevalt Soomest, Rootsist või Lätist kohustuslikus korras notariaalselt vormistama kõik kinnisvara ostu-müügitehingud, mis on kullaauk notaritele, kelle teenistust teavad üksnes nemad ise.

Artikkel tõstatas küsimuse, miks on notarite tulu juba üle paarikümne aasta salajane, samas kui nende teenus on sageli kohustuslik ja hind riigi kehtestatud. Enamik sellest rahast ei laeku riigikassasse, vaid läheb notarite taskusse. Eriti kopsakad on notaritasud kinnisvaratehingute kinnitamisel, kus klientidelt kooritakse sageli ka piltlikult mitu nahka. Notarid ise on öelnud, et kinnisvaratehingute tuluga doteeritakse

mitut teist teenust, mis on odavamad, kuid mille osutamine on samuti riigi poolt notaritele kohustuslikuks tehtud.

Reinsalu lubas notarite tulu avalikustamise otsuse kujundada jaanuari jooksul ning ütles reedel Äripäevale, et notarite tulu peab olema avalik. Ta andis korralduse teha seaduse väljatöötamiskavatsus, mille puhul saavad ka huvirühmad oma seiskoha välja öelda.

Tallinna notar ja notarite koja juht Tarmo Puri ütles notaritasude kohta, et kui võrrelda näiteks eluaseme ostu tasu sama tehingu juures tasutava maakleri, advokaadi või panga teenustasuga, on notaritasu neist Eestis enamasti kõige väiksem. “Ja selle eest pakutav teenus on igati kaasaegne ja professionaalne. Klient võib astuda notaribüroo uksest sisse piltlikult öeldes kaks kätt taskus,” rääkis Puri.

Eestis töötab 92 notarit, neist umbes pooled Tallinnas. Lisaks notaritele annavad kokku 67 FIEna tegutsevat notaribürood tööd enam kui 300 inimesele. Võrdluseks: Soomes töötab seaduse järgi kokku 18 notarit.

Notarite tulu on salajane alates aastast 1993, mil jõustus notariaadiseadus.

▲ Justiitsminister Urmas Reinsalu kujundas oma otsuse notarite tasu kohta: see peab olema avalik. FOTO: ANDRES HAABU

TAUST

Soomes notar kinnisvara müügil kohustuslik pole

Soomes jagunevad kinnisvaratehingud laias laastus kaheks. Suurem osa kinnisvara ehk korterid on käibel aktsiatena ehk siis see, mida müüakse, on aktsiatähed, mis annavad õiguse mingit korterit hallata. Ostu-müügitehingud tehakse lihtkirjaliku lepinguga. Enamasti on kinnisvara panditud mõnele pangale ja sel juhul tehakse tehing pangakontoris, kus üks pank võtab füüsilise paberi teise käest üle.

Teine variant on tehingud hoonestatud või hoonestamata kinnistutega, kus peale tehingu poolte on kaasatud ka tehingu kinnitaja, kes tagab riigi teavitamise tehingust, et riik saaks maksu kätte. Kinnitaja roll on formaalne, tehingut ta kuidagi ei selgita ega arva midagi lepingu kohta. Kinnitaja võib olla vastava õigusega maakler, pangatöötaja või ka notar.

ALLIKAS: SORAINEN BÜROO
VANDEADVOKAAT PAUL KÜNNAP

KAANON
KINNISVARA

**KINNISVARA
HINDAMINE
NÕUSTAMINE**

Tartu | Tallinn
735 0850 | 665 9585
www.kaanon.ee

Olev Kaja 6. veebruar (sünd 1937),
töötanud Õhtulehes, Rahva Hääles
ja Noorte Hääles

Eesti Ajalehtede Liit õnnitleb

Palju õnne!

amello
raamatupidamisteenus

Raamatupidamine
üle Eesti.

Teostame
raamatupidamist
kliendile sobivas
majandustarkvaras.

**MURETU
KVALITEETNE
REAALAJAS
PABERIVABA**

Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

UC RENT

**ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE**

RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS

tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

PRANTSUSMAA

Populistid käivitasid kampaania

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

**Presidendivalimiste eel juhivad Prantsusmaa arvamusküsitlusi Rahvusriinde juht Marine Le Pen, kes tõmbas nädalavahe-
tulise hooga käima valimiskam-
paania.**

Ta käis välja 144 lubadust, kust igal rahulolematul on midagi leida (vt Äripäeva veebist).

Juba hakkavad ka finantsturud registreerima kerget ärevust populistide võimaliku võidu üle, mis on kõige nähtavam võlakirjaturul. Börs on seni rahulik.

Peavoolukandidaat kõigub

Prantsuse ettevõtjad on hakanud tähelepanelikumalt lugema Le Peni ja eelkõige sõltumatu kandidaadi Emmanuel Macroni valimislubadusi. Just endisest majandusministrist Macronist, kes nädalavahetusel Le Peniga samas linnas – Lyonis – suure ralli korraldas, on saanud ettevõtjate uus soosik. Seni se favoriidi, konservatiivse kandidaadi François Filloni ümber lahvatanud skandaal on teinud oma töö. Le Pen loodab edu sa-

25%
prantslastest pooldas
BVA arvamusküsitluse
järgi esimeses valimis-
voorus Le Peni, 21-22%
Macroni ja 18-20% Filloni.

madelt meeleoludelt, mis Suurbritannias ja USAs valijaid järsku muutuse poolt hääletama pani. Lisaks on ta pingutanud, et äärmusparteile mõõdukamat ilmet anda. Selleni välja, et kampaaniaplakati roosil pole okkaid ega Le Peni nime, mis võib meenutada partei asutaja äärmuslikke väljaütlemisi.

Valijatele esitatud lubadustes kordas Le Pen kava Prantsusmaa eurost välja viia, et lõpetada “ebaaus konkurents”. See oleks potentsiaalne kabelimats kogu rahaliidu projektile. Prantsusmaa keskpunk peaks Le Peni nägemuses otse riigikassale raha trükkima.

Euroopa Liiduga on Le Penil selline plaan, et poole aasta

jooksul üritatakse välja kaubelda tingimusi lõdvemaks riikide liiduks, kus ka eelarvekriteeriumid nii tugevasti ei nõõriks. Kui kokkulepet ei sünni, tuleb referendum, kus Le Pen soovits hääletada liidust lahkumise poolt. Schengeni viisavabast süsteemist lahutatakse samuti piirikontroll tuleb tagasi ja siserändele pannakse piirangud.

Tark proteksionism

Tööstuspoliitikas meelitab Le Pen “targa proteksionismiga”. See tähendab Prantsuse ettevõtete kaitset konkurentsi ja välisinvestorite eest. Ka välismaiste töötajate palkamist ei soosita – võõrtööjõule tuleks lisamaks ja töötajate lähetamine teistest Euroopa Liidu riikidest keelataks ära. Vabakaubanduslepingutest taganeks Prantsusmaa nii nagu president Trumpi USA. Le Peni eestvedamisel lahkuks Prantsusmaa ka NATO sõjalise juhtimise struktuurist.

“Programmi eesmärk on eelkõige anda Prantsusmaale vabadus ja inimestele nende hääle tagasi,” kirjutas Le Pen manifesti eessõnas, vahendas Bloomberg.

Samal ajal kergitas ka Emmanuel Macron katet valimisprogrammil. Endine investeerimispankur on sõltumatu kandidaat, mis eristab teda peavooludest. President François Hollandi nõunikuna tõukas ta tagant tööturu reforme ja aitas vaigistada majandusministri kihku tööstusettevõtteid riigistada.

Detaile lubab Macron kuu lõpus, laupäeval nimetas ta tööturu reforme ja vajadust Trumpi USA-lt vaba maailma kaitse üle võtta. “USA võib olla loobumas ajaloolisest missioonist hoida maailmas rahu. Prantsusmaal on siin tohtu vastutus,” ütles ta. Hiljuti ajalehes Financial Times avaldatud artiklis kutsus Macron ELi riike üles liitu kaitsma ja tugevdama. Prantsusmaa enda kirikuulus Maginot liini 1940. a kaitset ei pakkunud.

Valimiste esimene voor on aprillis. Praeguse seisuga on Le Peni rivaalid presidendivalimiste viimases voorus 7. mail määritud mainega eliidi esindaja ning poliitikas uustulnuk, kes pole olnud veel üheski ametis, milleks valijad oleksid mandaadi andnud.

MAKSUD

Amserv Läti maksuameti luubi all

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Läti maksuamet ei lükka ümber, et Amserv on võimaliku maksupettusega uurimise alla sattunud. Amserv ise kinnitab, et nendega pole amet ühendust võtnud.

Läti maksuamet vastas Äripäevale, et nad ei saa konkreetse ettevõtte kohta infot jagada ning vastavalt seadusele ei ole võimalik kriminaalasjade käiku avaldada. Seega uurimist maksuamet ei eita ega kinnita.

Teema kerkis Eestis pärast seda, kui Läti päevaleht Diena avaldas, et Lätis on automüügisektoris suuri probleeme karussellpettustega ning et Läti maksuamet alustas ka Lexuse ja Toyota Eestija Läti edasimüüja Amservi uurimist.

Diena kirjeldas skeemi, kus sõiduk eksporditakse fiktiivselt Leetu, seal ostab auto juriidiline isik ning müüb selle tagasi Lätti, kus ühe või mitme vahendaja kaudu jõuab sõiduk tegeliku uue omanikuni. Käibemaksu aga ei tasuta, mis võib teha auto tarbija jaoks viiendiku jagu odavamaks, kirjutas Diena.

Siinne Amserv reageeris pressiteate saatmisega, kinnitades, et Läti maksuamet ei ole sel teemal nende poole pöördunud.

Amserv Grupi tegevjuht Rene Varek selgitas, et Eesti meedias levinud info Amservi seost maksupettustega on eksi-

▲ Amserv Grupi tegevjuhi Rene Vareki sõnul pole Läti maksuamet nendega ühendust võtnud. FOTO: ANDRES HAABU

tav ning süüdistused alusetud. "Väidetavate maksupettuste lood samalt autorilt said alguse juba novembris. Nüüd lahkab sama ajakirjanik teemat uutes meediakanalites ja teeb seda taas eksitavalt, sest Läti maksuamet ei ole Amsevi tegevust kahtluse alla seadnud – ei novembris ega nüüd," rääkis ta.

Varek selgitas, et Lätis ja Eestis on maksuameti kontroll autoturul tavapärane. "Küll aga pole Läti maksuamet Eesti meedias kirjeldatud maksupettuste teemal Amserviga ühendust võtnud ega ka uurimiseks meilt materjale palunud. Samuti ei süüdistata amet meid ebaõiges tegutsemises," rõhutas Varek.

Amserv Läti juht Armands

Vimba ütles, et kuna autoturuga seotud maksupettuste teema on ka varasematel aastatel Lätis kõneainet pakkunud, küsis Amserv 2015. aasta alguses Läti maksuametilt juhiseid.

"Otsustasime mitte riskida ja saime Läti maksuametilt selged juhtnöörid, mida edasimüügi korral arvestada. Oleme neid ka hoolsalt järginud," kinnitas Vimba.

Amserv ja teised autode edasimüüjad saavad hoida sellist kontrolli tehingu üle vaid seni, kuni tehingust on möödas kümme päeva. "Seejärel on autodel uued omanikud ning meil puudub võimalus tehingute edasist kulgu jälgida või reguleerida," tõdes Vimba.

ARENG.EE FINANCE ESTONIA EU
MAKSU KONVERENTS 2017
16.veebruaril Tallinnas

Uue valitsusliidu maksumuudatuste mõju Eesti ettevõtete äritegevusele

Konverentsi peaesinejad on:

Viljar Arakas	Ranno Tingas	Jüri Möis
Priit Põldoja	Hanno Lindpere	Peeter Saks
Jaan Pillesaar	Rauno Klettenberg	Erki Uustalu
Dmitri Jegorov	Aare Tammemäe	Kaarel Ots
		Rain Laane

Tule ja tutvu programmiga www.areng.ee

BÖRS

Snapchat ootab 3 miljardit

Snapchati emafirma Snap Inc teatas, et börsile tulles loodetakse investoritelt koguda kokku 3 miljardit dollarit, vahendas CNN.

Tehnoloogiafirma tuleb New Yorgi börsile ning selle börsitahiseks saab SNAP. Aktsiaemissiooni (IPO) korraldamiseks börsile üleantud dokumendid valgustavad natuke ka ettevõtte kõõgipoolt.

Snap väidab, et neil on igapäevaseid kasutajaid kokku 158 miljonit. Iga päev saadetakse Snapis kokku 2,5 miljardit sõnumit.

Küll aga hoiatas noor ettevõtte, et nende populaarsuse kasv võib peatuda. Snapchat nentis, et kolmandas kvartalis kasutajate arv "eriliselt ei kasvanud".

Snapi on raskusi ka raha teenimisega: 2016. aastal oli kahjum 515 miljonit dollarit.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Ikea esindaja: pood tuleb Tallinna

Peagi Lätis Ikea kaubamaja avav ettevõtja kinnitas Eesti turule laienemise kavatsust. Kui Ikea emafirma pressiesindaja Josefin Thorell ütles Äripäevale, et emafirmal endal Eestis poe avamise plaani ei ole, siis Islandi ettevõtja Sigurður Pálmason, kes esindab Leedus Ikea frantsiisi, sihib siinset turgu.

"Pärast Lätis poe avamist plaanime Eesti turule samuti siseneda. Ehkki on veel vara öelda, millal, saab öelda, et pood tuleb Tallinna," kommenteeris ta.

Ikea Riia poodi investeeritakse 60 miljonit eurot ja see annab tööd 400 inimesele. Ehitus algab sel kevadel.

Eesti automüügil tuurid üleval

Aasta esimesel kuul müüdi Eestis 2026 uut sõiduauto, mis ületas möödunud aasta jaanuari müügi 13,5 protsendiga. Veelgi jõudsamalt kasvas tarbesõidukite müük, mida läks kaubaks 16,2% rohkem kui mullu, teatas Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liit. Sõiduautode segmentidest kasvas talvekuule omaselt maasturite müük. Elektriautodid müüdi jaanuaris 5 ja hübriide 104. Eksporti läks 62 sõiduauto.

Alanud aasta jaanuaris oli automarkidest edukaim Toyota 331 sõiduautoga. Tarbesõidukitest oli edukaim Volkswagen 79 tarbesõidukiga. Väga suur oli jaanuaris veokite osakaal ja siin oli edukaim Volvo 63 veokiga.

Waldhofi Ärimaja valmib 2018. a kevadel!

Üürile anda A-klassi äri- ja büroopinnad Riia mnt 92, Pärnu.

Ingmar Saksing +372 501 3320, Kristo Koger +372 515 6330
www.lvm.ee/waldhof

lvm kinnisvara

VALITSUS

Rumalavõitu rapsimine, kiirustamine ja lollused

Äripäeva küsitlitud arvamused, omanikud ja juhid heidavad vastsele valitsusele ette kiirustamist, läbimõtlemata otsuseid ja ka lihtsalt lollust.

VILJA KIISLER
vilja.kisler@aripaev.ee

Äripäev

“Leba natuke ja läheb üle. See mõttetera pädeb hästi juhtudel, kui sa päris hästi ei tea, mis sa teha tahad,” ironiseerib ettevõtja Jussi Pärnpuu koalitsiooni tegemiste üle. “Kõik koike kohe ümber jagada ja tasulitlata tulemust ei too.” Eriti paneb Pärnpuu pahaks maksumuudatusi: “Uue valitsuse välja kujunenud tava alustada nädalat maksuudega peletab investorid Sirtsu sohu. Lugupeetud valitsus, palun, leba natuke, äkki läheb üle. Proovi paar nädalat mitte midagi teha, äkki horisont selgineb ja selge mõte saab jälle sõbraks.”

Ebastabiilsuse kasv

Investor Tauri Alas möönab, et valitsus on olnud tegus. “Siiski usun, et ei liialda, kui võtan valitsuse tegevuse kokku mõttega “Liigne agarus on ogarus”. Tähtis ei ole mitte rohkem teha, vaid arukamalt teha. Praegune ebastabiilsuse kasv teeb murelikuks.”

Metaprinti tegevjuht Martti Lemendik ei ole irooniaga kitsi: “Poliitikute katsed ettevõtjate peal meenutavad pisut teadlaste katseid kirbuga. Teadlane rebis putukalt küljest jalgu ja käskis vaesesel hüpata. Kirp pingutas iga kord ja hüppas, kuid kui oli eemaldatud eelviimane koib ja teadlane käskis kirbul taas hüpata, siis ei olnud vae-

▲ “Vähemalt nüüd juhib Eesti riiki valitsus, mis lihtsalt ei tiks,“ ütleb uue valitsuse kohta Alexela Oili juht Ain Kuusik. FOTO: RAUL MEE

seke selleks võimeline. Sellest järeldas teadlane, et eelviimase jala eemaldamise järel kaotab kirp kuulmise ja ei mõista käsklust.”

“Asi pole poliitilistes vaadetes, vaid inimestes,” lööb valusalt keele- ja kirjandusteadlane Tiit Hennoste, kes paigutab ennast vaadete poolest liberalismi ja pahempooluse vahele. “Mitu ministrit pole tasemel. Ja ennekõike, juhid pole tasemel. Jüri Ratase ümar uimerdamine, Margus Tsahkna karglemised ja eriti Jevgeni Ossinovski lolluseni ulatuv demagoogia – see viimane on olnud mu jaoks tõeliselt halb üllatus.”

Pikaajaline meediajuht Mart Kadastik nõustub Hennostega. “Pikad aastad Edgar Savisaare selja taga on Keskerakonna intellektuaalset võimekust kõvasti kärpinud,” nendib ta. Ühel napib elementaarset hädust, teisel elukogemust, kolmandal otsustusvõimet. Kiire otsustamine ei tähenda tingimata tema sõnul aga suutlikkust otsuseid langetada, vaid võib tähendada hoopis otsustusvõimetust. “On ju lihtsam nupule vajutada, kätt tõsta või noogutada, palju aeganõudvam on süveneda, analüüsida ja vajadusel tagasi lükata.”

Baltika juhile ja omanikule Meelis Milderile on valitsuse tegevus samuti liigse kiirustamisega jätnud segase mulje: ei paista eesmärki ega strateegiat. “Loodaksin väga, et peaminister Ratas, kes on seotud korvpalliga, mõistab, et võitmiseks peab olema meeskonnal ühtne strateegia ja taktika.” Milder ootab valitsuselt kasvuplaani.

Tallinki juhi Janek Stalmeistri hinnangul on valitsuse plaanitavad muutused liiga suured ja tulevad liiga kiiresti, see suurendab ettearvamatusi. “Kindlasti peab valitsus tegelema kõikide riigi probleemidega, sh sotsiaalsetega,” tunnistab ta, “aga kas seda tasub teha stabiilselt arenenud turismi arvel? Sedapuhku võib raha ümberjagamise kogu raha hulka vähendada.”

Ettevõtjat ahistatakse mis hirmus

Ettevõtjat ahistatakse mis hirmus

Suhtekorraldaja Janek Mäggile tundub, et ettevõtjad ei lähe uuele poliitikale korda. “Värvilised numbrimärgid jms ei erine Taa-veti tähe nõudmisest juudi kuuel teise maailmasõja ajal,” lajatab ta. “Kulla valitsus, ettevõtlus ei vaja pärssimist, vaid innustamist. Pöörane ülereguleerimine häirib samuti. Kodanik ei ole loll, isegi kui see Toompealt alla vaadates nii paistab. Vabaduse mõte on ka isiklikud vabadused. Vabadus tegeleda ettevõtlusega ilma häbimärgistamata.”

Suurelmees Aivar Tuulbergi meelest oli õigus ettevõtja Jüri Mõisal, kelle meelest vajab see valitsus hädatappu. “Sotsid ja Keskerakond tundub katastroofiline kooslus Eesti majandusele. Uute asjade alustamist tuleb nüüd tõsiselt kaaluda, keegi ei tea, kuhu suunda me liigume.” Tuulbergi meelest peaks Isamaa ja Res Publica Liit endalt küsima, mis tema selles sotsialistide seltskonnas teeb. “Reformierakond on paraku ainus suurtest erakondadest, millel on üldse mingi arusaam majandusest, aga ka nemad on vigu teinud,” leiab ta.

Selveri juhi Kristi Lombi sõnul toimetab

uus valitsus ettevõtluskeskkonna kallal usutavate mõjuanalüüsides – viisil, mida ükski eraettevõtte oma klientide ega koostööpartneritega teha ei saaks. “Muudatused, mis puudutavad kaubandust, mitte ei korista, vaid korrigeerivad turgu,” on ta paha-ne. Võimuliidu vahetumisel tekkinud lootus, et ettevõtjaid kaastakse rohkem ning kuulatakse oma ala asjatundjate arvamust, on luhunud. “Ettevõtjatega vormiliselt küll kohtutakse, kuid meie arvamuste ja prognoosidega ei arvestata.”

Ka kaubandus-tööstuskoja juhti Mait Paltsi vaevavad kahtlused. “Valitsuse tegevust ja algatusi sobiks ehk ilmestama mõistatus: seest siiruviruline, pealt kullakarvaline. Ootan, et kõike seda sõnades lubatud head ei oleks nii keeruline üles leida. Muidu jääbki tunne, et seda lubatud head seal ei olegi. Aga äkki ei olegi?”

Kehv tööriistakast

Suhtekorraldaja Andreas Kaju meelest võib valitsusel mitmes küsimuses head tahet ja õige suundki olla, aga tööriistakast on kokku pandud esimesena kättejuhtuvatest asjadest. “Vahendades Eestis tegutsevate ettevõtjate seisukohta – tänane seis on leebelt öeldes segadust tekitav,” märgib ta.

Ametiühinguliider Peep Peterson seevastu on pigem optimistlik. “Olen kuulnud ka iroonilist ütlust, et tormavad nagu varasad koplis. Kui enne miski ei liikunud, tundub sel taustal täna ka tigu tükuna,” sõnab ta. “Mõni värske mõte ilmselt peabki aia ta-

▲ “Valitsuse idee nädalat maksuideega alustada peletab investorid Sirtsu sohu,” ütleb ettevõtja Jussi Pärnpuu. FOTO: ANDRES HAABU

LOE VEEBIST

Äripäev küsis Eesti arvamusliidritelt, omanikelt ja juhtidelt hinnanguid eelmise aasta novembris ametisse asunud Jüri Ratase valitsusele. Pikemaid kommentaare ja arvamusi avaldame nii veebis kui ka paberlehes veel terve tuleva nädala jooksul.

www.aripeev.ee

Eestit polegi maha müüdud

Professor Rainer Katteli meelest oli valitsuse algus konarlik, Martin Repinski skandaalid tekitasid kohe umbusalduse.

“Samas tundub, et see vaigistas Keskerakonna siseopositsiooni, Ratas vahetas ministri välja ja tugevdas kontrolli partei üle.” Kokkuvõtvalt on valitsus Katteli hinnangul asunud tegema seda, mida on lubanud. “Oluliselt Eesti poliitika muutunud ei ole ja see on ilmselt nii mõnelegi šokk: veidi vasakule kaldu valitsus ei ole Eesti elu lõpetanud ega Eestit maha müünud.”

Ettevõtja Olari Taali arvates ongi Eestis kogu see vasak- ja

parempoolsus pigem deklaratiivne. “Vasakpoolsuse iseloomulik joon on populism, aga see elukas troonib kõigi erakondade tagatubades. Loodetavasti suudab Reformierakond opositsioonis oma kunagiselt parempoolselt näolt vasakpoolse grimmi maha nühkida. See olekski ehk nn vasakpöörde laiem eeldatav mõju.”

Riigi Kinnisvara ASi juht Urmas Somelar leiab, et valitsusele ei peaks liiga palju etteheide tegema, sest Keskerakond pole kaua aega valitsuses osalenud. “Otseses võrdluses eelmise valitsusega jääb uue valitsuskoalitsiooni tegevuses silma

toimimise ladusus.” Samas näeb ta valitsuse tegevuses hulganisti traagelniite: argumente ja ettepanekuid, mille läbimõeldus jätab soovida.

ABB Balti riikide juht Bo Henriksson rõhutab, et kõige olulisem nii ühiskonna kui ka ettevõtluskeskkonna jaoks on üldine stabiilsus. “Loomulikult võib teha parandusi või muudatusi, ent neid saab teha kaalutletult ja sammhaaval, kaine peaga ja jalad maas.”

Kirjanik Jaan Kaplinski uuel valitsuselt otsustavaid ja radikaalseid samme ei oota, sest tegu on ikkagi üsna erinevate jõudude koalitsiooniga.

Otsime koostööpartnerit, rahastajat Helsingi südalinnas Korkeavuorenkatu 27 pööningukorterite väljaarendamiseks. 4 korterit, ca 500m².

Info: kumare.toimisto@gmail.com

ha minema, aga tervikus on uuest vaimus- sest rohkem loota kui vanast virisemisest.”

Politoloog Tõnis Saarts mõonab rabe- dust ja kiirustamist. “Valitsus üritab just- kui viimsepäeva ootuses kõik oma suured unistused korraga ellu viia. Ühel hetkel tekib avalikkusel küllastumus – nii kiire tempoga ei jõua lihtsalt kaasa minna.” Ent valit- suse vahetumisega toimunud muutus on te- ma hinnangul suur ja positiivne: “Üle küm- ne aasta arutame Eestis tõsiselt teemade üle, mis olid seni kuulutatud tabudeks ja poliit- lise agendast teenimatult välja surutud.”

Meediauuriija Indrek Ibrus on samuti märganud, et uuele valitsusele heidetakse ette liigset kiirustamist, rohmakust ja vä- hest kaasamist. “Samas on ilmne, et ajaaken suuremateks tegudeks oligi sel valitsus- sel umbes pool aastat – kuni tulevad peale Euroopa Liidu eesistumine ja sellele järgne- vad kohalikud valimised,” leiab ta põhjen- duse. “Selle valitsuse üldine riskivalmidus on mulle siiski sümpaatne.” Ibrus soovitab valitsusel keskenduda olulisele – et lohaka kommunikatsiooniga ei toodaks ühiskond- liku arutelu pealavale teisejärgulisi teema- sid, mis on teostamiseks ebareaalsed.

“Vähemalt juhib Eesti riiki nüüd valitsus, mis mitte lihtsalt ei tiks, vaid saab aru, et Eestis on mured, mis vajavad lahendamist,” ütleb Alexela Oili juht Ain Kuusik ja tuletab meelde, et maksude ümbertegemisel tasub valitsusel ka ettevõtjaid kuulata. “Ametni- ke ja ettevõtjate vahel on arusaamad reaalsusest kohati vägagi erinevad,” nendib ta.

Õiged ja väga õiged asjad

Endine poliitik ja nüüdne valla- vanem Rein Järvelill näeb Ra- tase valitsuse esimestes sam- mudes lootust, et Eesti muutub hoolivamaks.

“Kindlasti on positiivne see, et valitsus ei pea kõige tähtsa- maks eelarve tasakaalu või sel- le ülejääki, vaid sellest ettepoo- le on asetatud meie inimesed ja nende heaolu,” lausub ta.

Kolumnist Ahto Lobjaka arvates on valitsus seni teinud õiged asju (alkoholireklaam) ja väga õiged asju (Ratas koda- kondsusest), kuid kommunikee- rinud neid kohutavalt halvasti – eriti maksureformi, mis on Lob- jaka sõnul ka õige asi. “Omaet- te huvitav on muidugi välispoli- tiitika, kus me oleme saatana ja sügava sinise mere vahel,” mõ- tiskleb ta.

Vikerkaar peatoimetaja Märt Väljataga on pidanud end Keskerakonna valijana pik- ki aastaid protestihääletaja- na tundma ja nüüd on tal hea meel ületada oma võõrandu- mist riigist.

» **Pikad aastad Edgar Savisaare selja taga on Keskerakonna intellektuaalset võimekust kõ- vasti kärpinud.**

pikaaegne meedia- juht Mart Kadastik

Pead end kiireks ja täpseks? Vaatame.

rask.ee/tuletööle

VALITSUS

Kirvega pensioni kallal

Vastse valitsuse pensionireformis ei näe arvamusiidrid ja ettevõtjad põhimõttelise muudatuse toojat. Kriitikat jagavad nad ka maksuplaanile.

▲ “Süsteemse tegutsemise asemel lastakse entusiastidel leiutada parendusi, mida huvirühmad veel suurema entusiasmiga sõelapõhjaks põmmutavad,” kirjeldas Olari Taal. FOTO: EIKO KINK

VILJA KIISLER
vilja.kiisler@aripaev.ee

Äripäev

Investor Kristi Saare hinnangul on pensioni esimese samba muudatus tehtud selgelt populistliku eesmärgiga. “Keegi ei vaidle vastu, et madalapalgaliste pensionid on probleem, ent kirvega süsteemi kallale minek ei loo ju raha juurde,” lausub ta. “Selle asemel, et tagasi staažiosakute peale minna, oleks olnud lihtsam ju koefitsiente muuta. Samas on justkui unustatud, et I ja II sammas peaksid moodustama ühtse terviku. I samba muudatused tehti ära, ilma et II samba olemust üldse analüüsitud oleks.”

Juhtimiskonsultant Raimo Ülavere hinnangul on pensionireform samm õiges suunas, aga probleemi see ei lahenda. “Tuntav osa inimesi on niikuinii loobunud lootusest saada kunagi riiklikku pensioni, mis aitaks neil väärikalt vananeda,” märgib ta.

Ka Vikerkaare peatoimetaja Märt Välja-

taga meelest on pensionisüsteemi muutmise kava sümboolsevõitu samm. “Kuna selle mõjud avalduksid alles paarikümne aasta pärast, peaks nendesse uskuja olema suur optimist,” ütleb ta. “Tõenäoliselt tehakse pensionisüsteem vahepeal veel mitu korda märksa radikaalsemalt ümber.”

Ametiühinguliider Peep Petersongi ootab valitsuselt terviklikumat vaadet, kuidas inimesed pensioniikka jõuavad, kuidas pension mitme samba koostmõjus tekib. “Ootamatult pisarateni kriitiliseks muutunud Reformierakonnalt on kõlanud ka üks väärt mõte – pensionireforme tehakse ühiskondlike kokkulepete vormis,” ironiseerib ta. “Varasematele peaministritele oli see žanr võõras, ehk just ühiskondlik lepe pensionireformi küsimuses olekski see uus valitsemise kvaliteedikiht, mida hiljem veel aastakümneid meenutame.”

Presidenti nõustav majandusekspert Heido Vitsur leiab, et nüüd tuleb meil kõik senised pensionikindlustuse põhimõtted – solidaarsus (jooksev finantseerimine), kohustuslik kogumine ja vabatahtlik kogumine –

kuidagi uut moodi kokku kõita. “Tulevikust teame me kindlalt vaid ühte – minimaalselt vajalik toimetulek tuleb kindlustada kõigile,” sõnab ta. “Mida paindlikumaks me mitesolidaarset osa oskame praegu teha, seda stabiilsemaks meie pensionisüsteem oma põhiolemuselt muutub.”

Nagu Kõrt-Pärtli sark

Vastse valitsuse maksupoliitika kohta pole häid sõnu öelda mitte ühelgi Äripäeva küsitlul – peale ametiühinguliidri.

“Jääb üle imestada, kuidas maksuettepanekud lähevad lendu, neid võetakse tagasi, neid muudetakse, ja tulemuseks on midagi sellist, mida Oskar Luts nimetas Kõrt-Pärtli särgiks pühapäeva hommikul,” leiab Diplomaatia peatoimetaja Erkki Bahovski. “Automaksu ettepanekut muudeti vist vähemalt kolm korda.” Bahovski näeb maksurabelemises soovi eelarve kokku lappida, aga mitte majanduse alustalasid turgutada ehk suurendada võimalusi raha juurde tulekuks. Hüplik maksupoliitika viib tema sõnul paratamatult selleni, et välisinvestorid hakkavad mõtlema, kas tasub oma raha siia ikka tuua. “Äkki kolme nädala pärast tuleb mingi uus maks? Või muutub vana?”

Raimo Ülaverele tundub, et maksumuudatuste meetodiks on “Vaatame, mis saab”. “Tulistatakse mingi ettepanek välja, ja siis vaadatakse, mis saama hakkab. Kaalukas argument maksumuudatuste tegemiseks ei tundu olevat mitte elu paremaks tegemine, vaid kulukate lubaduste täitmine. Kõigepealt on käidud välja lubadus suur raha välja maksta, ja siis vaadatakse, kust see raha eelarvesse tulema peaks.” Ülavere sõnul võiks aga maksumuudatuste eesmärk olla ärikeskkonna parandamine, inimeste elu lihtsamaks ja väärtuslikumaks muutmise.

“Pisut eluvõõras lähenemine?”

“Selle asemel, et läheneda asjale süsteemset, lastakse entusiastidel leiutada parendusi, mida pärast huvirühmad veel suurema entusiasmiga sõelapõhjaks põmmutavad,” kirjeldab ettevõtja Olari Taal valitsuse maksupoliitikat. Tema meelest olnuks palju mõistlikum moodustada majandusteadlastest-spetsialistidest koosnev rühm, kes töötab välja paar kompleksset varian-

» Näiteks investori ja ettevõtjana on mulle ikka segane, kuidas hakkab käima dividendide maksumine eraisiku baasil.

investor Kristi Saare. FOTO: TERJE LEPP

ti poliitikele valiku tegemiseks. “Ka see viimane “geniaalne” katse täita riigikassat ema- ja tütarettevõtete omavahelise laenamise regulatsiooni abil sunnib skeemitama isegi vaid Baltikumi turul tegutsevaid ettevõtteid,” ennustab ta.

Toiduliidu juhi Sirje Potisepa hinnangul on uue valitsuse maksupoliitika sügavalt murettekitav ja tõsiste tagajärgedega nii ettevõtetele kui ka Eesti majandusele laiemalt. “Aastad 2017 ja 2018 tulevad toidutööstusele väga rasked,” tunnistab ta. “Juba eelmise aasta sügisel ütles mitu tööstuse juhti välja, et ees ootab märkimisväärne toidu hinna tõus. Joogitööstust on juba praegu väga valusalt mõjutanud alkoholi aktsiisitõus.

ÄRIPINDADE MÜÜK | ÜÜR | ARENDUSED

Tarvo Tavast

Gsm: +372 552 0931

E-post: tarvo@skanton.ee

Reformierakond kirub, valitsus kiidab end

Sellal kui eelmise valitsuse liikmete hinnangul on uus valitsus suuresti eksiteel, on ametisoleva valitsuse ministrid endaga väga rahul.

» **Lihtne, ühetaoline ja madalate määrade mak-süsteem jääb ilmselt ilusaks mälestuseks.**

Arto Aas

» **Kõige mõjukam senine otsus on tulumaksure-form. Vägagi parempool-ne ja mõistlik otsus.**

Urmas Reinsalu

IRL: mingit vasakpööret ei ole

MARKO POMERANTS
keskkonnaminister

Eestis on elu võimalik ja perspektiivikas ka Jüri Ratase valitsemisperioodil.

Mingit vasakpööret pole toimunud ja erinevate teemadega on võimalik edasi liikuda. Kindlasti ei saa öelda, et eelnevate valitsuste tegevus oli kuradist ja alles nüüd saab kõik korda. Järjepidevust ei tasu alahinnata. Samas ei tasu ka liiga erutada, kui keegi valitsuspartneritest mõtleb valjusti oma programmilistest ideedest, olgu ta kas või peaminister. Targa inimesena ta ju teab, et selles valitsuses seda passivärvi vahetuse ideed realiseerida ei õnnestu. IRL sellega ju kaasa ei lähe.

URMAS REINSALU
justitsminister

Võimuliit suudab otsustada ja see on praegu kõige olulisem. Selles valitsuses on Eesti riigi juhtimisel üle pika aja jälle sisuline diskussioon.

Otsuseid juletakse ka üle vaadata ja muuta. Kõige mõjukam senine otsus on tulumaksureform. Vägagi parempoolne ja mõistlik otsus.

Piiriäärseid kauplusi suletakse.” Potisepale teeb muret võimalik suhkrumaks. Ta paneb pahaks, et valitsus võtab otsuseid vastu kiirustades ning ilma mõjuanalüüsita.

Professor Ene-Margit Tiit juhib tähelepanu sellele, et tulumaksumuudatuste kommenteerimisel on tehtud päris naiivseid aritmeetikavigu. “Näiteks et alla 1400eurose palgaga inimesed võidavad 500 eurot ja et maksul on 600 astet.”

Vigane ja keeruline

Investor Kristi Saare saab maksukobara poliitilisest mõttest aru: “Keskmisel valijal jääb kohe tunne, et rohkem raha jääb kätte. Tegemist on suurepärase poliitilise kapitali hankimise meetmega.” Tema sõnul on aga siia maani segane, miks otsustati just sellise loogikaga astmete süsteem teha ning kuidas reaalne maksukoormus jaotub. “Näiteks investori ja ettevõtjana on mulle ikka segane, kuidas hakkab käima dividendide maksumistamine eraisiku baasil,” toob ta näite.

Ametiühingute keskliidu juht Peep Peters on ainus, kes valitsuse maksupoliitikat tunnustab. “Võttes sealt, kus niigi vähe, kasvatame frustratsiooni ja ebastabiilsust. Viimane ei ole hea majandusele ega neile inimestele endile,” teatab ta. “Seepärast tunnustame valitsuse südikust tulumaksuvaba miinimumiga otsustavalt liikuma minna.”

Reformierakond: üks tööõnnetus teise järel

AIVAR SÕERD
riigikogulane

Suurim probleem majanduses on tootlikkuse mahajäämus palgakasvust ja edukamate Euroopa Liidu riikidega võrreldes väiksem tootlikkus.

Seega pole vaja stimuleerida mitte lihtsamat ja madalama lisandväärtusega tööd, vaid soodustada keerukamat, enam väljaõpet nõudvat ja kalimat tööd.

Loomulikult on vaja ka madalama palgaga töötajate maksukoormust langetada,

aga seda saab teha läbi üldise maksuvaba miinimumi tõusu.

URMAS KRUUSE
riigikogulane (endine töö- ja tervise-minister)

Töö tegemise asemel on ausse tõstetud arutu ümberjagamine ja vabade inimeste ettehooldus.

Kuigi uus valitsus on lubanud Eestile suurt majanduskasvu, siis teisest otsast antakse kogu aeg signaali, et taeva pärast ära mingit isiklikku pingutust ega initsiatiivi näita.

TAAVI RÕIVAS
riigikogu aseesimees (endine peaminister)

Need teemad, kus Keskerakond on oma senist seisukoh-ta muutnud, on toonud pigem positiivse tulemuse, ning need, kus IRL on oma varasematest vaadetest kannapöörde teinud, on tähendanud ühte tööõnnetust teise järel.

Sotsiaaldemokraatide jaoks peaks tegemist olema unistuste valitsusega, aga just nemad on valitsuses kõige enam varju jäänud.

Valitsuse tulevik sõltub kõi-

ge enam Keskerakonna sise-mistest jõujoontest.

Mida rohkem peavad IRLi ja sotsiaaldemokraatide ministrid õigustama Yana Toomi välispoliitilisi käike ja Keskerakonna “idatiiva” poliitikat, seda raskem on neil oma valijatele silma vaadata.

ARTO AAS
endine riigihalduse minister

Möödunud aasta lõpus ram-miti parlamendist läbi rohkete maksumuudatuste kobarseadus, mis tühistas sotsiaalmak-

su langetamise ja muutis palju teisi regulatsioone.

Sellega rikuti ettevõtjatele antud lubadust, et maksumuudatused on vähemalt pool aastat ette teada. Valitsuslepe on tema tehtud kiiruga ja pealis-kaudselt. Lihtne, ühetaoline ja madalate määrade maksusüsteem jääb ilmselt ilusaks mälestuseks.

Uute ja kasvavate maksukoormiste kiuste on riigieelarve defitsiidis. Nii saab heas korras hoitud riigi rahakott kiiresti tühjaks.

Teostame iga päev professionaalset peatöövõttu ja projektijuhtimise teenust. Teeme oma tööd südamega. Alati.

TEGUTSEME!

Referentsid:

- Nõmme Maja • Kodulahe korterelamu • Kauri ja Metsavahi ridaelamud
- Tallinna teaduspark TEHNOPOL • Pärli Kaubanduskeskus Maardus
- Elamusspordikeskus Spot of Tallinn • Päästeameti ja häirekeskuse ühishoone
- Tallinna Loomaaia Keskkonnahariduskeskus
- Kaitseliidu Jõgeva maleva staabi-ja tagalakeskuse ehitustööd jpt.

☎ 509 9789 🏠 rammehitus.ee

LÜHIDALT

Sadamate ja raudtee kaubamaht vajus kümne aasta põhja

Statistikaameti andmetel veeti eelmisel aastal Eesti sadamate kaudu ligi 33,5 miljonit tonni kaupa ja raudteed pidi 25,4 miljonit tonni – need on viimase kümnendi väikseimad näitajad.

2015. aastaga võrreldes vähenes kaubamaht sadamates 4 protsenti ja raudteel ligi kümnekonda, kirjutas statistikaameti juhtivstatistik-meetodik Piret Pukk ameti blogis.

Viimati jäi kaubaveomaht sadamates alla 34 miljoni tonni 1998. aastal.

Tallink vedas jaanuaris rohkem reisijaid

Tallink Grupp teatas, et jaanuaris kasvas nii reisijate kui ka kaubaveo ühikute arv. Laevanduskontsern vedas möödunud kuul 561 493 reisijat, mis on ligi 1% võrra rohkem võrreldes eelmise aasta jaanuariga. Veetud kaubaveoühikute maht suurenes 1,8% võrra, 24 904 ühikuni, ning veetud reisijate sõidukite maht vähenes 0,8%, 68 189 ühikuni, mis on 0,8% vähem.

Laenuvõime tõendi annab nüüd maksuamet

Maksu- ja tolliamet pakub võimalust koostada enda või ettevõtte maksuandmete tõend, millega saab kiiresti anda pangale vajalikud andmed oma laenuvõime hindamiseks, teatas amet.

Tõendi saab koostada e-maksuametis/e-tollis igakuks. "Maksuandmete tõendi vormi töötamise välja koos pangaliiduga ja see aitab näiteks laenu taotlejal oluliselt aega kokku hoida, sest enam pole vaja andmeid mitmest kohast küsida. Kui need on juba kord riigile esitatud, saab need ka meie süsteemist kiirelt kätte," selgitas maksu- ja tolliameti teabeosakonna talitusejuhataja Piia Viks-Binsol.

Hiiumaale rajatakse hiiglaslik päikeseelektrijaam

Kärdlas käivitus Eesti seni võimsaima päikeseelektrijaama ehitus, mis on projekti eestvedajate sõnul suurimaid päikeseelektrijaamu Taanist ja Leedust põhjapoolsematel laiuskraadidel.

Kui seni on Eestis ehitatud kuni 200kilovattise liitumisvõimsusega päikesejaamu, siis uus jaam on kuni viis korda võimsam, kirjutas Postimees.

Projekti eestvedaja, elektritootmisega tegeleva ettevõtte FootonVolt ASI juhatuse liige Marek-Andres Kauts kinnitas väljaandele, et omadused investeerivad jaama kokku ligi miljon eurot.

MAKSUD

Tume pilv e-sigaretiäri kohal

Rahandusministeeriumi soov e-sigareti täitevedelikke maksustada on selles äris tegutsejate sõnul täiesti valesti põhjendatud ning kõrge maksumäär avab tee piirikaubandusele ja mustale turule.

URMO ANDRESSOO
urmo.andressoo@aripaev.ee

Äripäev

Neljapäeval saatis rahandusministeerium riigikogusse eelnõu, mille järgi plaanitakse tulevast aastast maksustada e-vedelikke ja -geele 20 senti milligrammi pealt. "Ühe (tavalise – toim) sigareti aktsiis on tänava ja 2018. aastal ligikaudu 0,1 eurot. Ühele milligrammile tubakavedelikule vastab umbes 5,6 sigaretti," argumenteeris valitsus pressibüroo vahendusel.

Aegunud uuring

"Kui selline suhe aluseks võtta, tõmbaks osa e-sigareti kasutajaid kuni 150 suitsu päevas. Täiesti ebareaalne number," sõnas e-sigareti müüjate ja kasutajate liidu juht Ingmar Kurg.

Tema sõnul on valitsus aluseks võtnud aegunud uuringu. Nimelt argumenteeritakse eelnõu seletuskirjas planeeritavat 0,2eurost aktsiisi teadustööga, mille alusel kehtestas Itaalia 2014. aastal e-vedelikele aktsiisimäära. Kui tolleaegsete n-ö pliitsikujuliste e-sigaretide puhul võiski üks milligramm e-vedelikku vastata 5,6 sigaretile, on praegu Kure sõnul pilt hoopis teine: e-sigaretide tehnoloogia on lihtsalt nõnda ki-

5

eurot võib tulevikus hakata maksma odavam e-sigaretivedelik. Praegu maksab see 3 eurot.

► **E-sigareti müüjate ja kasutajate liidu juht Ingmar Kurg soovib valitsusel oodata ära, mida kõigepealt Brüsselis e-sigaretide kohta otsustatakse.**

FOTO: HEIKKI LEIS

KÜTTELAHENDUSED TÖÖSTUS- JA TOOTMISETTEVÕTETELE

heatex@heatex.ee | +372 53 670 494 | Heatex Eesti OÜ

www.heatex.ee

VÕLAKRIIS

Kreeka kriis saab uuesti hoo sisse

MAIT KRAUN
kaasautor

Võib üpris kindlalt öelda, et investitoritel on Kreeka võlasaagast juba kõrini. Nüüd peaks see aga uuesti hoo sisse saama, kirjutas MarketWatch.

Turuosalised ootavad, et Kreekat tabab peagi uus võlakriis, sest võlausaldajad ja valitsus peavad alustama uut vägi-kaikavedu. Nimelt kardetakse, et Ateena ei suuda juulis aeguvaid laene õigeaks ajaks tasuda.

Kreeka kreditorid ja Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) proovivad valitsusega kokkuleppele jõuda enne 20. veebruaril toimuvat eurotsooni rahandusministrite kohtumist.

Nende eesmärk on vältida vaenulikke läbirääkimisi, sest järgnevatel kuudel toimuvad mitmes eurotsooni liikmesriigis tähtsad valimised.

Võlausaldajad tahavad, et Kreeka tõmbaks püksirihma

rohkem koomale ja see paneb peaminister Alexis Tsiprase valitsuse proovile. Tõenäoliselt ei olda nõus kohe järele andma ning see venitab kõneluste perioodi pikemaks. Lisaks on oht, et riigis võivad toimuda erakorralised valimised.

Juba tuttav lugu

Wall Street Journal kirjutas, et olukord on väga tuttav ja sama protsessi on läbitud mitu korda. Eurotsooni kreditorid eesotsas Saksamaaga ei taha Kreekale võlakergendust pakkuda. Kreeka ei taha aga valitsuse eelarvet vähendada.

Kreeka võlakirjade tootlus tõusis eelmise nädala keskel järsult. Jaanuari lõpuga võrreldes on tootlus tõusnud kaks korda 9,5 protsendile – see on märk, et investorid peavad pankrotti järjest tõenäolisemaks.

Pantheon Economicsi ökonomisti Claus Visteseni sõnul

tekitab kõige rohkem ebakindlust IMF. Valuutafond on Kreeka valitsuse suhtes olnud pehmem – nende sõnul on kreditoride nõutud 3,5protsendiline (SKPst) eelarve ülejääk liiga piirav. IMFi teatel võiks see olla hoopis 1,5 protsenti.

Visteseni sõnul saavad eurotsooni ministrid tõenäoliselt aru, et võlakergendust on vaja. Kui võla põhisummat ei vähendada, võiks kõik muu olla tehtav, ütles ta ja lisas, et IMF on välja pakkunud võlatähtaegade pikendamise 2070. aastani. Valuutafond pakkus välja, et Kreeka võlamaksed võiks ka 2040. aastani peatada ja määrata intressiks 1,5 protsenti.

Selliste ettepanekute läbisarumine pole kerge. Võti peitub selles, et Kreeka teeb ära lubatud reformid. Kreeka valitsus on reformide tegemisel olnud torges, seda nii tulumaksusüsteemi kui ka pensionite puhul.

» Kuna e-sigaret on hinnatud vähemalt 95% ohutumaks alternatiiviks, peaks sellele kehtima ka 95% väiksem aktsiis. See peaks olema proportsioonis või vähemalt selle lähedal.

Nicorex Balticu juhatuse liige Sven Kotke

resti arenenud. Varasemad versioonid kasutasid vähem ja kangema nikotiinisaldusega vedelikku, uued aga rohkem ja toimeaine poolest hulga lahjemat vedelikku, kinnitas Kurg. “See ei vasta sellele reaalsusele, mida poed müüvad ja inimesed tarbivad,” tõdes ta.

Ka e-sigarette müüva Nicorex Baltic OÜ juhatuse liikme Sven Kotke sõnul ei saa selget piiri tõmmata. “Inimesed kasutavad erinevaid seadmeid. Ma ei saa sulle öelda, et su auto võtab 10 liitrit sajale kilomeetrile, kui ma tegelikult ei teagi, mis mootor su autol on,” möönis Kotke.

Ohud igal rindel

Riik loodab uute aktsiisidega teenida tuleval aastal ligikaudu 1,1 miljonit eurot tulu. “Kindlasti mittel!” vastas Kurg küsimusele, kas riik ka soovitud summani jõuab.

Aktsiisid tabavad e-sigaretiturgu mitme hoobiga. “Kui aktsiis tuleb, muutub märksa ohutuma toote tõmbamine tavalisest tubakast kallimaks,” tõdes Kurg, kelle sõnul on juba mõnel kasutajal e-sigareti tarbimine 2–4 korda kallim kui tavalise tubaka suitsetamine. “Inglise arstide hinnangul on e-sigaret 95% ohutum kui tavaline tubakas. Hinnangut toetab ka Inglismaa tervisearengu instituut,” argumenteeris Kurg, kelle sõnul klassifitseeritakse saareriigis e-sigareti *harm reduction* (tervisekahjusid vähendavaks – toim) tooteks. “See ei ole 100% kahjutu, kuid ta vähendab kahjusid,” selgitas Kurg ja lisas, et kui riik nüüd aktsiisihaamriga lajatab, suunab ta vähemkindlustatud suitsetajad tubaka tarbimise peale tagasi.

“Kuna e-sigaret on hinnatud vähemalt 95% ohutumaks alternatiiviks, peaks sellele kehtima ka 95% väiksem aktsiis. See peaks olema proportsioonis või vähemalt selle lähedal,” leidis Kotke, kelle arvates on valitsuse eesmärk tekitada just tavalisele tubakale ebavõrdne konkurentsieelis, et mitte kaotada tubakaaktsiisi raha.

Maksu alla tahetakse Kure sõnul panna ka komponendid, millest e-sigaretivedeliku kokku segatakse – toidulisandid ja maitsestajad, mis on vabalt saadaval jaekaubanduses.

Praegu segab Kure sõnul vedelikku ise kokku 20–30% tarbijatest. “Nende osakaal suureneb ning komponente hakatakse ostma kas mujalt kaubandusest või hakkab keegi kuskil garaažis segama ja mustal turul müüma,” selgitas Kurg võimalikke arenguteid.

0,2eurone aktsiisimäär oleks kaks korda kõrgem kui praegu Lätis kehtiv. Samuti ei ole lõunanaabrid maksustanud vedeliku baaskomponente. Kurg näeb siin piiriülese kaubanduse tekkekohta.

Euroopa alles arutab teemat

E-sigarette müüvate poodide omanikud on juba tõdenud, et uue seadusega kaasneks suur käibe langus ning mõnigi on sunnitud poe sulgema. “Kui odavam e-vedelik maksab praegu 3 eurot, siis tulevikus hakkab see maksma 5 eurot,” möönis liidu juht, kelle sõnul moodustavad e-vedelikud poodide käibest väga suure osa. “Hinnavahe aktsiiskauba ja n-ö musta turu kauba vahel kujuneb 3–4kordseks,” arvas liidu juht.

Kui lihtne on aga tarbijal vedelikku ise kokku segada? “Kui lihtne on teha morssi?” küsis Kurg vastu. Hea tulemuse saavutamiseks aga lihtne ei ole. Tehases valmistataval vedelikul on ainete vahekord väga täpselt paigas ning n-ö kodumeistril on seda jälgendada väga raske.

Kui praegu on ise segamiseks vajalikud ja puhtad baaskomponendid müügil e-sigaretipoodides, siis aktsiisihaamri kolksu misel hakatakse neid otsima mujalt kaubandusest, on Kurg veendunud. Mujal müüdav aine aga ei pruugi olla tõmbamiseks piisavalt puhas. “Näiteks glütseriin on kasutusel toidulisandina ning seda müüakse erineva puhtusega. Põllumajanduses on kasutuses 60% glütseriin,” jätkas ta. Kui komponendid osutuvad ebakvaliteetseks, lasub tarbijal suur tervise kahjustamise oht, rõhutas Kurg.

Kure sõnul olnuks valitsusest tark oodata enne seaduste väljatöötamist ära Brüsselis sündivad otsused. Nimelt käib Euroopa Liidus e-sigaretimaksu arutelu. “Eesti võiks vähemalt ära oodata, millised suunised Euroopast tulevad. Et maksukeskkond ja terminoloogia oleks ühetaoline. Praegu teletakse mingis mõttes jalgratta leiutamise-ga,” sõnas Kurg.

Neljapäeval valitsuse pressikonverentsil põhjendas siseminister Andres Anvelt e-sigaretide turu piiramist sellega, et e-sigareti suitsetavad noored hakkavad hiljem tarvitama tavalist tubakat. Kure sõnul ei vasta see väide aga absoluutselt tõele. “Alles möödunud kuul avaldas Vancouveri ülikool uuringu, et hüppelaauefekt puudub ja noored ei lähe e-sigaretilt üle tavasuitsule,” sõnas Kurg. Tema sõnul on samal seiskohal ka Briti arstid, kes on teemat põhjalikult uurinud.

Schmitz Cargobull AG on asutatud rohkem kui 120 aastat tagasi Saksamaal Altenberges, täna on meil esindused üle 30-s riigis. Oleme Euroopa suurim veoautode poolhaagiste tootjafirma, kelle tooted antud valdkonnas on Euroopas enimmüüdud. Kokku on kontsernis üle 5000 töötaja. Schmitz Cargobull Eesti OÜ on Schmitz Cargobull AG tütarfirma mis tegeleb haagiste ning nende varuosade edasimüügiga Eestis. Asume kiiresti arenevas Jüri tehnopargis Rae vallas, kaugus Tallinna linnapiirist 8km. Otsime oma meeskonda võimekat:

KASUTATUD HAAGISTE MÜÜGIJUHT

Tööülesanded

- Kasutatud haagiste müük
- Kasutatud haagiste sisseost ja müügiks ettevalmistamise korraldamine
- Pakkumiste tegemine ning suhtlemine liisingfirmadega
- Haagiste registreerimistoimingute tegemine
- Uute klientide leidmine ning olemasolevate hoidmine
- Muud jooksvad vastutusvaldkonda kuuluvad ülesanded

Nõudmised kandidaadile

- Varasem müügiialane töökogemus vähemalt 3 aastat
- Tehniline taip
- Oskus oma tööd iseseisvalt planeerida ja korraldada
- Otsustus- ja vastutusvõimeline
- Hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskus
- Kohusetundlik, täpne, korrektne ja peab tähtaegadest kinni
- Positiivse suhtumisega, kiire mõtlemisega ja õppimisvõimeline
- Oskab väga hästi eesti ja vene keelt ning inglise ja/või saksa keelt suhtlustasandil
- Heal tasemel arvutikasutamise oskus
- B kategooria juhtimisõigus
- Hea pingetaluvus
- Oskus töötada meeskonnas

Kasuks tuleb

- Directo või mõne muu majandustarkvara kasutamise oskus

Pakume Sulle

- Mitmekülgset ja huvitavat tööd edukas ning arenevas rahvusvahelises ettevõttes
- Stabiilset töökeskonda ja toetavat meeskonda
- Tööks vajalikku väljaõpet
- Konkurentsivõimelist töötasu
- Ametiautot ja telefoni
- Kaasaegseid töötingimusi ja töövahendeid
- Ühisüritusi

Lisainformatsioon

Ühendust võetakse ainult sobivate kandidaatidega.

Kui tunned, et Sina sobiksid sellele ametikohale, siis saada 28.veebruariks oma CV koos kaaskirja ning palgasooviga aile.sinilaid@cargobull.ee märksõnaga “Müügijuht”.

Kontaktandmed:

Kontaktisik Aile Sinilaid, tel. +372 520 26 15

Koduleht <http://www.cargobull.com>

MAASTIKUTÖSTUKID
KAHVLTÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD
Eesti suurim kahveltöstukite valik
FORKLIFT.EE
TALLINN 53434946 53040810
JÕHVI 54004436
PÄRNU 5029762
TARTU 5090770 53083083

TEHNOLOOGIA

Riik avas tee üleminekuks e-arvetele

Riigi loodud raamatupidamistarkvara e-arveldaja pakub jaa-
nuari lõpust keskset e-arve operaatori teenust, mille eesmärk on hoogustada e-arvete kasutuselevõttu Eestis.

Registrite ja infosüsteemide keskuse direktor Mehis Sihvart ütles, et vaadates praegust turu seis, on e-arvete laiemaks levikuks puudu eri osapooli ühendav keskne ja soodus rändlus-teenus.

“Oleme loonud lahenduse, millega liitudes saab iga majandustarkvara pakkuda oma klientidele e-arvete saatmise ja vastuvõtmise teenust. Lahendus ühendab senised operaatorid ja majandustarkvarad ning võimaldab tarkvaraarendajatel väiksemate kuludega ja kiire-

sti oma klientidele e-arveldamisse teenuse avada. Keskse rändlusteenuse loomine soodustab ka Euroopa ühisele e-arve standardile üleminekut,” selgitas Sihvart.

Seni vee kohustust pole

“Raamatupidamise seadus ei kohusta ettevõtjaid omavahel e-arveid vahetama, kuid kui see kohustus tulevikus tekib, on majandustarkvarad võimelised keskse riikliku platvormi kaudu e-arveldamiseks ja üleminek toimub sujuvamalt,” selgitas registrite ja infosüsteemide keskuse ettevõtete aruandluse infosüsteemide talituse juhataja Aleksandr Beloussov. Varem on e-arveldajaga liidestunud operaatorid Fitec ja Omniva

ning lisaks ollakse liidestumas Telema ning Edisoftiga.

Majandustarkvaradest, mis hakkavad e-arve operaatorteenust edasi pakkuma, liidestus jaanuari lõpus e-arveldajaga esimesena Envoice. Envoice’iga koostööd tegevad raamatupidamistarkvarad ja nende kliendid saavad juba ka tasuta e-arveid saata ja vastu võtta.

Osühing Envoice juhatuse liikme Ivar Veschioja sõnul on registrite ja infosüsteemide keskuse initsiatiiv hea näide sellest, kuidas e-riigi arenguks on vajalik riigi ja erasektori hea koostöö. “Riik töötab erasektori sobiva lahenduse välja ja e-arvetele üleminekuks on tee avatud,” märkis Veschioja.

TELLI BUSSIREIS MEILT!

- 9-52-kohalised bussid
- Juhuveod
- Tööliste transport

BUSSTRANS OÜ

tel +372 56 40 525, info@busstrans.ee

PASSION FOR SUCCESS

19.03.2017

Salme Kultuurikeskuses

**MAAILMA
TIPPKOOLITAJATE
seminar Tallinnas****Janet Bray Attwood**The Passion Test looja
ja treener**Jack Canfield**filmi "The Secret"
üks peategelastest
ja maailma
nr 1 edutreener**Võta parimad eduvalemid
MAAILMA PARIMATELT!**

Info ja registreerimine

pood.aripaev.ee/passion-for-success

PILVEKONVERENTS 2017

**OLLA PILVES
VÕI MITTE – SELLES ON
ÄRIRISK**

08.03.2017

Original Sokos Hotel Viru Konverentsikeskus

SOODSAM HIND VEEL VAID TÄNA!**6. VEEBRUARIL**

219 eurot (km-ga 262,80 eurot).

**"PILV RIIGIS JA RIIK PILVES.
OLEME VEETNUD VIIMASE AASTA
ÜHT TEISE MAHUTADES JA SAANUD
PALJU TARGEMAKS."**

Eesti Vabariigi IT-arhitekt Andres Kütt

Info ja registreerumine

ituudised.ee/pilvekonverents-2017**Lisainfo** Aali Lilleorg, aali@ituudised.ee, tel 5053172

Konverentsil oma toodete ja teenuste esitlemisest huvitatud ettevõtetel palume võtta ühendust konverentsi reklaamimüügi projektijuhiga Eliise Nikopensius (eliise.nikopensius@aripaev.ee või tel 55 31 442).

▲ Iga reklaam-e-kirja lõpus peab olema link reklaamist loobumise võimalusele. FOTO: ANDRES HAABU

TURUNDUS

E-kirja reklaamid peavad vastama reeglitele

Kõige odavam ja kiirem viis toimetada reklaami inimesele nii-öelda koju kätte on saata see talle e-posti teel, kuid sel juhul tuleb kinni pidada kindlatest reeglitest, mille eiramine võib ettevõtte mainet kahjustada.

RAIKO KAUR
andmekaitse inspeksiooni
inspektor

Peamiselt puudutavad reeglid kliendilt nõusoleku küsimist ja pakkumiste saamist keeldumise võimaluste tutvustamist.

Pakkumise saatmiseks peab olema nõusolek

Füüsilise isiku e-posti aadressil tohib reklaampakkumisi saata üksnes tema eelneval nõusolekul. See tähendab, et nõusolek tuleb saada juba enne esimese pakkumise saatmist. Kui pakkumine saadetakse juriidilise isiku e-posti aadressile, siis eelneva nõusoleku kohustust ei ole.

Loomulikult on sellel põhireeglil olemas ka erand. Kui müüja saab kliendi (olgu selleks siis eraisik või asutus) e-postiaadressi oma toote või teenuse müügi raames, võib ta seda samasuguste toodete või teenuste otseturustuseks kasutada ilma eelneva nõusolekuta.

Siinjuures tuleb aga kliendile siiski igas kirjas anda võimalus pakkumistest loobumiseks.

Pakkumistest loobumine

Reklaampakkumise saajale tuleb anda selge ja arusaadav võimalus tasuta ning lihtsal viisil pakkumistest keelduda. Ühe lihtsa ja selge lahendusena kasutatakse e-kirja lõppu lisatud loobumislinki. Kliendi loobumissoovi tuleks austada mitte ainult seetõttu, et seadus selleks kohustab, vaid eelkõige heade suhete ja maine nimel.

Praktikas eksitakse kõige sagedamini kahe olulise seadusesätte vastu. Esiteks ei võimaldata pakkumistest keelduda kohe kontaktandmete kogumisel. Teiseks ei toimi tihtipeale reklaampakkumise all olev edaspidistest reklaampakkumistest loobumise link. See ärritab kliente, mistõttu

KOMMENTAAR Nõusolekut ei küsita

MAIRE IRO
andmekaitse inspeksiooni avalike suhete
nõunik

Üsna sageli eksitakse selle vastu, et reklaampakkumiste saatmiseks ei ole eelnevalt inimese nõusolekut.

Samuti tuleb tihti ette, et edasistest pakkumistest pole võimalik loobuda ehk e-kirjas pole loobumislinki või see ei tööta. Vähem tuleb ette, et ettevõtte esindaja sõnul on e-postiaadress pakkumiste saajate nimekirjast eemaldatud, ent pakkumised tulevad sellele meiliaadressile ka edaspidi.

Sageli küsivad inimesed inspeksioonilt lihtsalt nõu – kuidas edasi käituda, kui pakkumistest pole võimalik loobuda. Selle murega helistatakse tihti nii meie nõuandelefonile kui ka küsitakse nõu meili teel. Üldjuhul piisab sellest, kui selgitame, millised võimalused spämmist loobumiseks on. Esimese asjana tuleks ikkagi pööruda spämmi saatja poole.

PANE TÄHELE

Andmekaitse inspeksiooni kodulehelt leiab juhendi "Elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuses", kus on lihtsas keeles antud juhtnööre reklaampakkumiste saatjatele, et oma tegevust elektrooniliste kontaktandmete kasutamisel paremini korraldada.

tu tagajärjeks on sageli halvad suhted ja kaebus andmekaitse inspeksioonile ning halvemal juhul ka vähenenud käibenumbrid.

Pakkumiste saatmine vahendaja kaudu

Tihti peale kasutatakse reklaampakkumiste saatmiseks vahendusettevõtteid. Sel juhul on oluline jälgida, et ka vahendusettevõtte täidaks kõiki seadusest tulenevaid nõudeid.

Reeglite rikkumise eest vastutab eelkõige ikkagi ettevõtja, kelle nimel reklaampakkumisi saadetakse. Lisaks vastutusele jääb potentsiaalsele kliendile üldjuhul meelde pakkumise sisu ja kelle nimel see saadeti, mitte niivõrd vahendusettevõtte e-postiaadress. Seetõttu on ettevõtjal oluline veenduda, et ka vahendaja suhtub klientidesse lugupidavalt ja käib nende andmetega ümber seaduses toodud nõuete kohaselt, et mitte tekitada ettevõttele kahju.

SMS-kampaanial samad reeglid

Kirjeldatud põhimõtted kehtivad samamoodi ka siis, kui saadate klientidele reklaampakkumisi SMSiga. Sõnumi teel saadetud reklaam, kui selleks nõusolekut küsitakse, ei ole ja edasistest pakkumistest loobumiseks võimalust ei pakuta, ärritab klienti isegi rohkem.

Kliente juurde võita on keeruline, aga neid kaotada väga lihtne. Piisab vaid ühest väikesest eksimusest, mis kahjustab ettevõtte mainet, ning kliendibaasi kasv pidurdub või kaob üldse.

» **Reklaampakkumise saajale tuleb anda selge ja arusaadav võimalus tasuta ning lihtsal viisil pakkumistest keelduda.**

KEMMERLING Info@kemmerling.ee Tel. 5131903

- ♥ Bürookonteinerid
- ♥ Sanitaarkonteinerid
- ♥ Piirdeaiad
- ♥ Rent
- ♥ Müük
- ♥ Eriprojektid

**ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE
VAID OMA TEGEVUSELE!**

REGISTRAATORID

0,5€
(sisaldab km)

0€

KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.

E-N 10-17, R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

LADUKS

www.laduks.ee

**TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED**

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

KOMMENTAAR

Mis meist saab kriiside keerises?

Eesti on osa maailmasüsteemist, kui kasutada Immanuel Wallersteini terminit. Selles süsteemis on meil nagu teistelgi väikeriikidel aga peaaegu ainult passiivne roll.

Seda süsteemi oluliselt kujundavad sammud tehakse mujal ja Eesti peab nendega arvestama, kohanema, muutustele mõistlikul viisil ja õigel ajal oma sammudega vastama.

Nüüd ongi maailm jõudnud kriitilisse aega, kus suured jõud on asunud süsteemi radikaalselt muutma. Seda teeb kõige jõulisemalt ja kärelikamalt USA vastne president Donald Trump, ent senist maailmakorda kõigutavad ka Venemaa ja Hiina. Islamimaailmas tugeneb radikaalide ja mässajate mõju, Euroopa Liit pragu- neb ja pole võimatu, et ka laguneb.

Mida teeb eliit?

Nii ongi oluline, kuidas Eesti eliit, enne- kõike meie valitsus, sellele kriisile reageerib.

Esiatgu pole näha muud kui vanade ja üpris kulunud vormelite kordamist. Äla “koos oleme tugevamad”, “meie julge- olek on kindlalt tagatud”, “meie tulevik on ühtses Euroopas” pluss viimase aja julgeoleku-mantrad, mille sisu on enam-vähem “koos suure Ameerika rahvaga Venemaa salasepitsuste vastu”.

Mis aga saab, kui suur Ameerika rahvas eesotsas oma käreda presidendiga otsustab Venemaaga hoopis soojad suhted sisse seada? Mis saab, kui Prantsusmaal saab presidendiks Marine Le Pen, kes viib Prantsusmaa euroliidust välja ja hakkab Moskvaga sõbrustama? Kas Eesti muudab senist suhtumist ja loosungeid?

Vaata lähedale ka

Maailmas muutub muugi kui poliitilised jõujooned. Muutub kliima, tõuseb ookeanide-merede pind, hävivad liigid ja ökosüsteemid. Siin oleks ka Eestis vaja ühteist selgemini näha ja samuti mõelda oma sammudele.

Mida näiteks tehakse Pärnu linna- ga, mida selle sajandi lõpuks võib oodata meretõus isegi üle meetri ja osa linnast tuleb evakueerida? Kas Rail Balticu trassi projekteerijad on sellega arvestanud? Mis ootab Haapsalut? Kas meie tulevikumetsades saab domineerida kuusk või tuleb orienteeruda muudele puuliikidele, mis on soojemas kliimas vastupidavamad?

Need on vaid mõned näited globaal- probleemidest, mis üsna pea ka meie kohalikeks probleemideks võivad saada. Ning millele tuleb, mida varem, seda parem, mõtlema hakata ka Toompeal.

JAAN KAPLINSKI
kirjanik ja mõtleja

”Mis saab, kui suur Ameerika rahvas eesotsas oma käremeelse presidendiga otsustab Venemaaga soojad suhted sisse seada?”

KOLUMN

Loodetavasti vähemalt häbenevad

Reformierakonna peenhääletamispoliitlikast ning erakonna juhtpoliitlike arrogantsusest olid juba ammu tüdinud nii suurem osa kodanikest kui ka oravapartei valitsuspartnerid, opositsioonierakondadest rääkimata.

Seetõttu võttis avalikkus Keskerakonna valitsusse tuleku Jüri Ratase juhtimisel positiivselt vastu. Uut valitsust toetas detsembris 54% küsitlusest ning ei toetanud vaid 19%; keskmine hinne Ratase tegevusele peaministrina viie palli skaalal oli 3,54 (võrdluseks: Taavi Rõivase parimaks tulemuseks jäi 2015. aasta oktoobris saavutatud 2,87 palli).

Ehkki uus valitsus alustas pisut rabedalt, võis riigikogus kiirkorras läbi surutud maksumuudatuste kobareelnõu- se mõistvalt suhtuda. Kindlasti ei olnud tegu hea seadusandliku tava järgimisega, kuid ilma selleta oleks uus valitsus pidanud terve aasta jätkama reformierakondlikku peenhäälestamiskurssi. Uuele võimukoalitsioonile sobivate eelarveprioriteetide realiseerimiseks oli maksumuudatuste tegemine vältimatu.

Positiivne samm oli üksikisiku tulumaksuva miinimumi otsustav tõstmine. Kahjuks tuli aga selle kaasaandena leppida Isamaa ja Res Publica Liidu leiutatud ja mõttetult keerulise “mitteastmelise astmelise tulumaksu” mudeliga.

Valitsuse sammud alkoholi- poliitika karmistamisel mõjuvad paraku rohkem SDE esimehe Jevgeni Ossinovski soolona – valitsuspartnerite poolt on sellele üsna vähe toetavaid sõnavõtte kuulda. Ossinovski ees seisvaks oluliseks väljakutseks on ka haigekassa jooksvast puudujäägist jagusaamine nii, et see ei kahjustaks elanikkonnale pakutavate tervishoiuteenuste mahtu ja kvaliteeti.

JUHAN KIVIRÄHK
sotsioloog

”Ratas käib oma kodakondsusettepaneku välja talle omase arnoldrüütelliku sõnaseadmisoskusega, mistõttu jäi selle sisu arusaamatuks.

Keerulisi aegu töötavad valitsusele Rail Balticu kokkuleppe allkirjastamine ja metsanduspoliitika aluste muutmine, mille vastu on mobiliseerunud märkimisväärsel hulgal kodanikuühendusi ja aktiivseid kodanikke. Poliitikud ja RB elluviimisega seotud ametnikud näivad olevat ära tinistatud, nad ei kuule, näe ega mõista neid probleeme, mis elanikkonda megaprojektiga seoses murelikuks teevad.

Käed sügelevad

Uus valitsuskoalitsioon sõlmis küllaltki üldsõnalise koalitsioonileppe, töötades selle asemel rakendada paindlikku valitsemisstiili, mille puhul probleemidele reageeritakse operatiivselt ning kõik asjalikud ettepanekud võetakse läbirääkimistelaual. Paraku on sellist kiiduväärt lähenemist viisi valitsuse tegevuses veel vähe märgata. On arusaadav, et Keskerakonnal pikast opositsioonis istumisest käed sügelevad ning on soov kiiresti oma plaane läbi suruda, kuid valitsuse moodustamisel antud lubadusega, et kõik osapooled ära kuulatakse, see kokku ei sobi.

2014 veebruaris avalikkuse ette jõudnud algatuse “Elamisväärne riik” ettepanekutes oli kirjas järgmine mõte: Valitsemiskultuuris tuleks asendada loosung “Mul on nüüd mandat ja võimalus teha, mida ma tahan” põhimõttega “Nüüd on minu kord olla kõiki osapooli kaasav ja arvestav otsustaja, kes lähtub Eesti huvidest”.

Kui Reformierakond tegutses häbenemata esimest loosungit järgides, siis pragu tundub, et ka Keskerakonna juhitud valitsusel ei õnnestu sellest valitsemiskultuuri mudelist välja murda. Loodetavasti nad vähemalt häbenevad.

Eraldi tasub käsitleda Jü-

ri Ratase ettepanekut anda kodakondsus 25 aastat Eestis elanud halli passi omanikele. Tegugu ei ole mitte valitsuskoalitsiooni, vaid Keskerakonna programmilise lubadusega. Kahjuks käis Ratase selle ettepaneku välja talle omase arnoldrüütelliku sõnaseadmisoskusega, mille tulemusena jäi ettepaneku sisu suuremale osale auditooriumist arusaamatuks. Paljudele jäi vist mulje, et Ratase hakkab ise Lasnamäel ja Narvas ükselt uksele käima ning määratlemata kodakondsusega elanikele vägisi Eesti passi pihku suruma.

Tegelikult ei ole Ratase idee uus. Juba eelmise aasta arvamusefestivalil oli sellele teemale pühendatud ETV+ organisereeritud debatt, kus lahendus “Nullvariant 2.0.” samuti kõne all oli. Kaitseministeeriumi toel selles debatis kõigile Eesti taasiseseisvumise ajal Eestis elanud ja siin sündinud inimestele võimaluse andmist lihtsustatud tingimustel kodakondsust taotleda (nii nagu lubas ilma keeleeksamiteta enam kui 10 aastat Eestis elanud inimestele kodakondsust anda 1938. aasta põhiseadus). On selge, et seda võimalust ei kasutaks sugugi mitte kõik need, kellel kodakondsus puudub. Kuid pärast sellise pakkumise tegemist ei saaks rahvusvahelisel areenil süüdistada enam Eesti riiki, et see kodakondsuseta isikute probleemi lahendada ei soovi. Vastupidi – see aitaks selgelt välja tuua, et teatud grupi Eesti alaliste elanike jaoks on kodakondsusetus teadlik valik.

Kuid lähenevate kohalike valimiste eel on lootusetu oodata, et teised erakonnad taolise ettepanekuga kaasa tuleksid – oma nakk on ihule ikka kõige lähemal ning eeldatakse, et kodakondsete lisandumine tähendab automaatselt täiendavat toetust Keskerakonnale.

KOMMENTAAR

Lama natuke, äkki läheb üle

Leba natuke ja läheb üle. See mõttetera pädeb hästi juhtudel, kui sa päris hästi ei tea, mis sa teha tahad.

Hirmus kireg kõike kohe ümber jagada ja tasulülitada kohe kindlasti tulemust ei too, küll aga tööd saab teha nii, et hool ja hoobil vahet ei ole. Eestis arengul majanduskasvule alternatiivi ei ole, kasv aga saab põhineda investeerimisel, majanduse kasvama maksustamine on *perpetuum mobile* leiutamine, mis on kindlasti Nobeli väärt saavutus. Investeermise eeldus on keskkonna stabiilsus, millest kahjuks oleme hooga eemaldumas. Uue valitsuse välja kujunenud tava alustada nädalat maksuideega peletab investorid Sirtsu sohu.

Vahest võiks otsa vaadata PwC rahvusvahelisele ettevõtete juhtide uuringule, mis näitab, et Eesti maksusüsteem on läbipaistev, turvaline ja investeringuid soodustav, erinevalt

JUSSI PÄRNPUU
ettevõtja

”Valitsuse tava alustada nädalat maksuideega peletab investorid Sirtsu sohu.

näiteks Lätist. Stabiilsusel on väärtus. Maksumõllu korraldada on lihtne, tulemus on kohe käegakatsutav, hästi mõnus on ka, homme saab raha juurde, saab jälle mitmekümne miljoni kaupa vasakule-paremale ära jagada, aga kuhu – see polegi enam nii tähtis.

Hästi lihtne ja mõnus on ka ettevõtlikes mõõta pliiaatsite kulu ja seda mõõtmist administreerida, tulemus kohe käe- ga katsuda, aga ettevõtete *turnaround* käib strateegia muutuse, mitte pliiaatsite lugemise

abiga. Uut maksu teha on lihtne, aga olemasolevat maksu likvideerida pea võimatu, kild killu kõrvale maksustame kõik peale destilleeritud vee, ja seda portsu sööme mõne aasta pärast. Terve Euroopa ju teab, kuidas see käib. Eestisse on seni investeeritud tänu maksusüsteemi lihtsusele.

Nagu viimnepäev oleks

Valitsus rapsib, nagu oleks viimnepäev, aga saage juba üle – Reformile on juba ära tehtud, mõtleks nüüd natuke ja ajaks vahelduseks Eesti asja ka. Siit jõuamegi kodakondsuse nullvariandini. Ühel kaunil päeval, näiteks paar nädalat tagasi, avastas Kesk, et, kurat, kohalikud valimised tulevad, peab ruttu midagi tegema. Kahju, tegu on väärtuste puudumisega ja venekeelse inimese petmisega, ja petmine tuleb alati ringiga petja juurde tagasi. Inimesed on näinud vae-

va kodakondsuse saamisega, võib-olla veelgi suurem vaev on olnud samastada ennast Eestiga, aga tuhanded inimesed on seda teinud, ja sellest peab lugu pidama. Eesti kodakondsus on midagi rohkemat kui reisidokument. Kodakondsuse nullvariandi ainus mõte on Tallinnas võimule jääda.

Valitsuse kahetsusväärsete tegevuste jadasse kuulub ka pensionistsüsteemi muutus. Usaldusest riigi vastu on saadud ausalt palka, makstud sotsiaalmaksu lootuses leida seda kajastumas pensioni suuruses – aga ei, jagame ümber, sest mõtteviisi, et rohkem palka on saadud suurema panuse eest ja nii on ka rohkem makse maks- tud, ei päde enam.

Lugupeetud valitsus, palun, leba natuke, äkki läheb üle. Proovige nüüd paar nädalat mitte midagi teha, äkki horisont selgineb ja selge mõte saab jälle su sõbraks.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kae- buste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressiohukogusse. pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

JUHTKIRI

Matuste asemel edukas elustamine

Saneerimine ei pruugi alati edukas olla, aga kindlasti on õige probleeme tunnistada ja keskenduda lahenduse otsimisele.

Ajal, kui osa ettevõtjaid tegeleb seaduseauke kasutades firmade ja võlgade matmisega, kasutades selleks tankiste ja libalikvideerijaid, püüab teine osa ausalt ja avatult oma probleemidega silmitsi seista.

Kui esimeste nahk jääb vähemalt vormiliselt puhtaks, siis teised saavad Eestis reeglina kõrvetada. Ene näide on ambitsioonikas ehitusettevõtte Bauschmidt, kelle teade raskustest ja sellega kaasnevast saneerimisplaanist pani veerema lumepalli, mis ähvardab firma lõplikult hävitada.

Äripäeva hinnangul on probleemide tunnistamine ja nende õigel ajal koos võlausaldajatega lahenduse otsimine eeskujuvääriv samm, mis tõendab head tahet ja soovi leida parim lahendus nii võlausaldajale kui ka firmale endale.

Saneerimisele lootva ehitaja Bauschmidt mured on tõsinenud, sest firma kaotas kolm lepingut, tõmbab kolimisega kulusid kokku ja töötajad lahkuvad. Ometi pole firmale ja selle juhtkonnale justkui midagi ette heita. Võimalik, et oma võimalusi hinnati üle ning krahmati liiga suur tükk, mille allaneelamine osutus raskeks. Kuid probleemi tunnistatakse ja püütakse leida lahendus.

See erineb näiteks drastiliselt kas või

kurikuulsast Faciost, kes jättis võlad tasutama ja vahetas kesta. Ettevõtet ähvardas koguni kriminaalkaristus, millest pääses firma sisuliselt vaid seaduseaugu tõttu. Äripäev kirjutas alles paar nädalat tagasi, et sageli kiirkorras tehtavate seadusemuudatuste valguses on kummastav, et justiitsministeerium ja riigikogu pole auku lappinud vaatamata riigikohtu kriminaalkolleegiumi suunisele.

Muidugi on juhtumeid, kus saneerimist kasutatakse venitustaktikana pankroti edasilükkamiseks. Kuid eeldada, et ettevõtjad ongi sellised, on sama kui väita, et kõik politseinikud või arstid võtavad altkäemaksu. See on lihtsalt vale.

Usaldus loeb

Ilmekas näide edukast saneerimisest on Võru mööblitootja Wermo. Äripäev on kirjutanud, kuidas firma tuli tänu saneerimisele kolme aastaga raskest seisust edukalt välja, muutis kliendibaasi ja tooteportfelli. Ettevõtte on tasunud kõik võlausaldajate võlad, jõudnud kasumisse ja investeerib jõudsalt seadmetesse, sest seni peamiselt allhangetele keskendunud Wermo on võtnud suuna oma mööblisarjade loomisele.

Tõsi, kokkulepped eeldavad usaldust

ja täielikku läbipaistvust. Ses mõttes saab tuua ka näiteid, kus isegi siiras soov võlad tasuda ning firma taas jalgele aidata ei aita. Mõtleme vaid Oliver Kruuda piimatööstusele Tere, keda lihtsalt ei usaldada. Või Facio järglasele Riitole.

Neid maksab siiski võtta vaid näidete-na, et saneerimine ei pruugi toimida, mis ei tähenda kaugeltki seda, et saneerimine üldse ei toimi. Vastupidi.

Kui me firmade päästmist juba ette kardame, siis tekibki olukord, mida tabavalt kirjeldas saneerimise nõustaja ja jurist Urmas Tross. Tema sõnul alustavad ettevõtjad firma päästmisega liiga hilja. Nii takerduvad osapooled hirmudes. Ettevõtja ebaõnnestumisse ja võlausaldajad usaldamatusesse.

Olukorra hindamiseks ja otsuse tegemiseks sobib hästi näiteks mänguteooria. Kui paistab, et firma on tupikus, ja usume, et tema edasine saatus on nullsummamäng, kus ühe võit tähendab teise kaotust, siis pole saneerimisega mõtet edasi minna ning firma tuleks pankrotti lasta. Kui aga on näha ja on usku, et tegu võib olla plusssummamänguga, kus kokkuleppel võivad mõlemad osapooled sellest võita, siis tasub saneerimine ära.

REPLIIK

Sada laiki ja kodakondsus käes!

Välja pakutud kodakondsuse andmise lahendus tegeleb ebaolulise osaga kodakondsuspoliitikast.

Halli passiga inimestele kodakondsuse andmine mõjutab võib-olla 10 000 inimest, aga pole ju eriti vahet, kas nad saavad kodanikuks või mitte.

Eesti on olnud radikaalse te uuenduste maa, mille näideteks on tiigrihüpe, tasuta wi-fi ja valimised internetis. Miks me ei tee midagi radikaalset oma kodakondsusega? Kodakondsuspoliitikat tuleb vaadata Eesti brändi kaudu: kuidas

KEITH SIILATS
investor

Miks neid vanemaid inimesi üldse kiusata, tänapäeval tõlgib Google venekeelse teksti reaajas eesti keelde ja vastupidi.

õnnestub kodakondsust kasutada, parandamaks Eesti mainet targa, läbipaistva ja tehnoloogiliselt arenenud riigina.

Kodanikud otsustavad

Sellise brändiga sobiks näiteks kodakondsuspoliitika, mis on tehnoloogiliselt lahendatud nagu Facebooki äpp. Oled hali passi omanik ja tahad saada kodakondsust? Pane taotlus Facebooki seinale koos oma elulookirjeldusega, saa 100 ID-kaardiga tõendatud laiki Eesti kodanikelt – ja siis riik annab kodakondsuse. Kodanikel

on võimalus vihjata, kui kellelgi on inimesega halbu kogemusi – ühesõnaga, tulemus oleks tunduvalt parem, saaksime kodanikuks inimesi, kes on näiteks siin viis aastat *start-up*'is programmeerijana töötanud ja Eesti fännid. Praegune muudatus on suunatud vanematele inimestele, kelle elus muutub võib-olla ainult nii palju, et nad saavad Egiptusesse reisida. Miks neid üldse kiusata, tänapäeval tõlgib Google venekeelse teksti reaajas eesti keelde ja vastupidi vähemalt B1 tasemel.

ÄRIPÄEV EETRIS

Pilk presidendi rahakotti

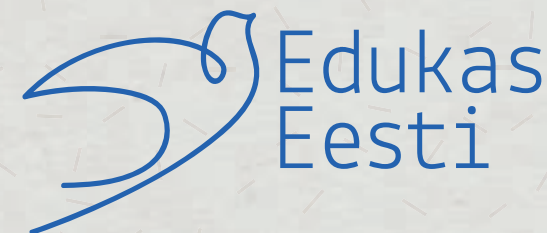
Millal Toomas Hendrik Ilves lõpuks oma kodutalu toetuse maksumaksjale tagasi maksab? Kas Kersti Kaljulaid peaks Euroopa kontrollikojast saadavast rahast loobuma? Äripäeva ajakirjanikud sorivad presidentide rahakotis.

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

3,48

miljardi euron ulatus Hispaania panga Banco Popular Espanol SA kahjum 2016. aasta neljandas kvartalis, põhjuseks halbade laenude suurenemine kinnisvaras.

ARVAMUSKONKURSS

ootab uusi ideid Eesti arengu kiirendamiseks.

Osalemiseks palume saata arvamusloo koos oma fotoga aadressil arvamus@aripaev.ee.

Kolmele paremale artiklile on Äripäev koostöös Tallinna Kaubamaja, Danske Banki, ACE Logisticsi, Silberauto, Eesti Ettevõtluskõrgkooliga Mainor ja Eesti Gaasiga välja pannud väarikad auhinnad.

Võitja saab **10 000**, teise koha omanik **3000** ja kolmas **2000** eurot.

Kaastöid võib saata **28. veebruarini 2017** (kaasa arvatud). Laekunud tekste avaldame jooksvalt Äripäeva paberväljaandes ja veebis.

SILBERAUTO

ace Logistics

Äripäev

Danske Bank

EESTI GAAS

AKTSIAD

Kindla tootlusega turvasadam

Investeeringimine patuaktsiatesse garanteerib tootluse nii heal buumiajal kui ka kriitilisel kriisihetkel, leiab investor ja ettevõtja Raivo Hein.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

“Näiteks on minu portfellis Altria, mis on ajaloo kõige parem aktsia,” rääkis Hein investor Toomase konverentsil. “Iga kord, kui seda olen ostnud, siis kallimalt kui eelmine kord, ning alati kui müün, siis samuti kallimalt kui eelmine kord,” rõõmustas ta.

Ta lisas, et Altria puhul on tegu Philip Morrisest tekkinud tubakatootjaga ning praegu kontrollivad just need kaks ettevõtet suurimat osa maailma tubakaturust. Kui Altria müüb tubakatooteid Ameerikas, siis Philip Morris kogu maailmas.

Samuti kiitis Hein alkoholi- ja tubakatootjatest koosnevat indeksit Vicex ning sõnas, et on patuaktsiatega tegelevaid fondide, mis on ajalooliselt Dow Jonesi indeksist edukamad olnud. “Kõik sellised kohad on parim viis investeerimiseks,” oli ta veendunud.

Kindel turvasadam

Üks põhjus, miks patuaktsiad enamikule olukordadele vastu peavad, seisneb Heina sõnul selles, et osa patuettevõtete kliente jääb pakutavast tootest sõltuvusse. “Näiteks nikotiin on niivõrd kõva mürk, et ei aita ka see, kui suitsud leti alla peita, inimene tarbib seda ikka,” leidis Hein.

“Tubakatootjate aktsiad võivad teha küll kriisidele omased jõnksud kaasa, kuid liiguvad ikka ja alati ülespoole,” viitas ta sellele, et nende klientuur ei vähene sõltumata majandusolukorrast.

Samuti on Heina hinnangul tõenäoline, et kriisi ajal ei loobuta ka alkoholi tarvita-

misest. “Siis otsivad inimesed pudelist ilusamat elu ja õlletootjate aktsionärid saavad selle üle ainult rõõmustada,” rääkis Hein. Samuti on tema sõnul jätkusuutlik nii kaitsetööstuses kui ka teistes n-ö patusektorites toimuv. “Võite rahulikud olla – relvi on alati vaja, alkoholi toodetakse alati, hasartmängud on ja jäävad jõe lähedaks ning ilmselt süüakse ka McDonald’i tooteid edasi,” ütles Hein.

Riik ei võida

Samuti pole Heina hinnangul investoritel põhjust muretseda, kui riik asub patusektori tegevust rahva tervise kaitsmise põhjendusega piirama.

“Me kõik teame, mida meil näiteks härra minister Ossinovski teeb ehk võitleb alkoholi ja pahedega, mida inimesed evivad,” rääkis ta. “Ta arvab, et võidab selle mängu, sest seal üleval võib tekkida eufooria ja hapnikupuudus, ning hakkadki arvama, et loodusseadused kohanduvad sinu järgi – tegelikult nii see pole,” jagus Heinal Eestis toimuva kohta kriitikat.

Peamise põhjusena, miks riik võitleb justkui tuuleveskitega, toob Hein välja alkoholi tarbimise pika ajaloo, mille tõttu on mõistlik tarbimine saanud kultuuri osaks. Ta lisas, et alkoholi ei joo ainult sõltlased, vaid enamasti ikka mõistlikud tarbijad, ning see on ka põhjus, miks sektor on nii kaua elus püsinud.

Alkohol ei pea olema ainult halb

“Kui patusektori pakutavaid tooteid mõistlikult tarbida, on see mõnus tegevus ja näiteks mina ei kavatse sellest loobuda – paljud mõtleavad nii ning seetõttu õitsevad ka vastavad ettevõtted,” märkis Hein.

“Läbi väikese napsutamise tekivad inim-

» Kasiino võidab oma klienti alati – siit ka tõde, et ärge mängige kasiinos, vaid hakake selle omanikuks, ärge võtke kiirlaenu, vaid hakake kiirlaenufirma omanikuks.

ettevõtja ja investor
Raivo Hein

suhted, luuakse perekondi ja sünnivad lapsed – minister ei võida seda mängu, ma luban teile, et ei võida.”

Lisaks pole Heina hinnangul ükski riik huvitatud patusektori tegevuse lõppemisest. “Mis saaks olla veel üllam kui rahva tervis, kuid tegelikult on tegemist populistliku loosungi ja valuutaga, mis valimistel hääleteks konverteerub,” arvas Hein.

“Samas teame, et ükski riik ei loobu kunagi alkoholi müügist ega hakka täielikult keelustama sigarette ja kasiinosid – see on riigile lihtsalt niivõrd oluline sissetulek, et ilma oleks pensionide maksmisel p**se majas,” lisas investor. Pigem usub Hein, et hoolimata riikide seatavatest piirangutest patusektori turg laieneb.

“Näiteks leidub kohti, kus marihuaana on legaalne,” tõi Hein näite. “See on aga vesi sigaretikompaniide veskile – neil on hea

kohe seda sigaretimasinatest hakata välja andma ning see annab neile uute tulijate ees ka konkurentsieelise.”

Investori kahepalgelisus

Heinal jagus nõuandeid ka investoritele ning kõige tähtsamaks peab ta seda, et eetilistel kaalutlustel ei jäetaks head tootlust töötavaid tehinguid tegemata. “Minu hinnangul oleks sel juhul tegemist lihtsalt kahepalgelisusega,” märkis ta.

“Istusime ka hiljuti sõbraga, võtsime väikest napsu ja rääkisime maailma asjadest ning siis ta teatas, et tema alkoholitootjaid ja kasiinofirmasid ei osta, sest see lõhub peresid ja soosib teiste raha maha mängimist. Ütlesin talle, et poest alkoholi ostes toetad sa neid firmasid samamoodi,” tõi Hein elust näite.

“Soovitan mitte karta ja mitte olla kahe-

08.03.2017

Jakob Saks

€ 339 € (km-ga 406,80 €)
kehtib kuni 12.02.17
Tavahind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Läbirääkimiste praktikum

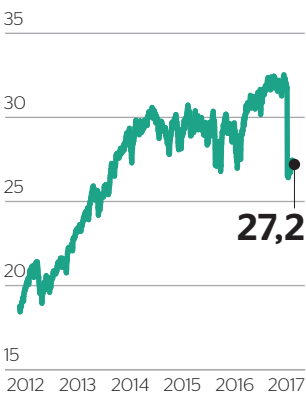
Kuidas läbi nutikate läbirääkimiste saavutada maksimaalselt hea tulemus?

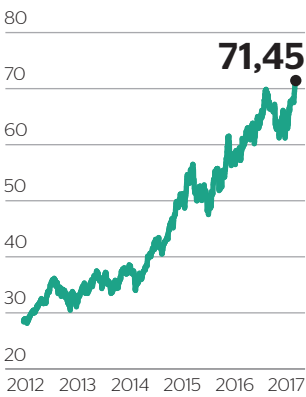
HIND
Patuaktsiad näitavad head minekut

Erinevatest patuaktsiatest koosnev fond Vicex on oma turuväärtust kasvatanud, osaku hind USA dollarites

Altria turuväärtus on viie aastaga mitmekordistunud

aktsia hind USA dollarites

ALLIKAS: BLOOMBERG

◀ **Tubakatootja Altriat peab investor Raivo Hein parimaks aktsiaks, aga vaadata võib ka alkoholitootjate, kasiinode ja relvafirmade poole.** FOTO: EPA

palgeline, alkohol on meiega ja jääb meiega, seega miks me ei võiks selle pealt teenida,” küsis Hein. “Teame ka seda, et kasiino võib oma klienti alati – siit ka tõde, et ärge mängige kasiinos, vaid hakake selle omanikuks, ärge võtke kiirlaenu, vaid hakake kiir-laenufirma omanikuks.”

Hein tõi välja, et erineb teistest investoritest ka selle poolest, et ei loe enne investeerimist ühtegi aastaaruannet. “Ma lihtsalt ei viitsi neid lugeda – süvenen pigem ettevõtete ajalukku, aktsiahindade muutustesse ja dividendimaksetesse,” märkis ta. “Lõpuks pole vahet, kas tegemist on sigaretikompaniil või sotsiaalse ettevõttega – kui ta toodab kasumit, siis minu jaoks on ta sobiv.” Ja lõpetuseks: alati ei pea investeerimismaailma sisenemiseks ootama seda, kui börs kukub, vaid tasub mõelda ka lühikeseks müümisele, viitas Hein.

PANE TÄHELE
Raivo Heina aktsiaportfell

Maailma aktsiad
Altria Group (MO)
Pennant Park (PNNT)
Reinolds American (RAI)
Vector Group Ltd (VGR)
Balti aktsiad
LHV
Tallink
Võlakirjad
luteCredit Europe A7 võlakiri
15.05.2019
LHV Group, allutatud võlakiri
29.10.2025
LHV Group, allutatud võlakiri
20.06.2024

ALLIKAS: RAIVO HEIN

VÄÄRISMETALL

Kulla hinnal oli seitsme kuu parim nädal

Kulla hind tõusis ka reedel ning kollane metall tegi viimase seitsme kuu parima nädala, kirjutas MarketWatch.

Kulla aprillikuu futuuri-de hind tõusis 0,2 protsenti, 1221,40 dollarile untsi eest. Väärismetall jõudis eelmisel nädalal kõrgeimale tasemele alates novembrist.

“Ma arvan, et Trumpi administratsioon on aru saanud, et USA dollari järsk tugevnemine võib nende vastu töötama hakata,” ütles investeerimisfirma CMC Marketsi strateeg Colin Cieszynski. Trump on va-

rem õelnud, et dollari kurss on liiga tugev.

Eelmisel nädalal teatas Föderaalreserv, et ei muuda intressimäärasid. Avaldusest võis välja lugeda, et inflatsioonisurvet keskpank väga palju ei tunnetata. “Tööturuandmed, kus palga kasv oli oodatust nõrgem, tõmbavad keskpanka samuti tagasi,” ütles Cieszynski. Töötururaport oli siiski küllaltki tugev – USAs loodi jaanuaris kokku 227 000 töökohta, analüütikud prognoosisid 197 000 töökohta loomist.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontaktteeruge pangaga										
Danske Bank										
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
kontaktteeruge pangaga		
Danske Bank	-	0,00
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK	-	-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontaktteeruge pangaga							
Danske Bank							
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaal panganduse klientidele; (4) internet pangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee	Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501	Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
BIGBANK Ruutli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee	DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee	Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1000	12 000 000
Minor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1000	1500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1000	15 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,59	1,59	1,59	2,69	0,13	4,66	3,35	4,67	457 013 225
Pensionifond M, EUR	1,25	1,25	1,25	1,92	0,08	3,17	3,10	4,20	68 613 268
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,25	0,97	2,44	3,07	59 856 395
Pensionifond XL, EUR	1,39	1,39	1,39	3,09	0,19	5,70	3,51	5,41	113 885 882
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,31	-0,12	0,66	2,54	3,23	20 406 990
Täiendav Pensionifond, EUR	1,59	1,61	1,61	3,38	0,42	6,99	4,91	6,57	8 952 334
LHV Pensionifond 25, EUR	1,08	1,08	1,08	4,12	-0,17	3,48	3,01	3,73	12 331 399
LHV Pensionifond 50, EUR	1,29	1,29	1,29	5,84	-0,34	3,81	3,76	4,36	219 683 290
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,60	-0,20	1,21	1,50	2,48	4 171 189
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,72	1,73	1,73	9,19	-0,60	5,44	5,24	6,28	4 649 208
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,11	-0,20	1,13	1,12	2,21	532 069

LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,24	11,36	11,36		0,16	10,85	-3,68	8,83	12 631 423,83
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	9,56	9,47	9,56		0,94	14,82	3,20	3,80	3 457 271,30
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,11	6,05	6,11		0,94	14,82	3,20	3,81	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,10	1,10	1,10	6,43	-0,25	7,61	4,46	4,7	202 511 645,21
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,95	0,95	0,95	9,80	-0,37	10,98	6,18	5,98	26 703 085,34
Nordea Pensionifond B, EUR	0,98	0,98	0,98	4,02	-0,3	4,62	2,85	3,35	22 686 081,06
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,18	-0,68	0,31	2,01	2,34	13 063 689,81
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,48	1,51	1,50	13,11	-0,2	15,19	8,06	7,77	9 995 730,72
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,79	3,69	-0,38	3,77	3,61	3,58	2 204 501,96

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	19,03	19,71	19,32	7,31	1,27	19,37	10,21	8,90	1 718 944,96
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	28,94	29,97	29,38	11,51	5,21	26,47	5,75	10,94	71 271 956,99
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	25,64	26,55	26,03	25,95	4,80	106,52	15,27	3,61	27 013 916,97

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee	Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee	Maaklerifirmade kontaktandmed LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402
---	---	--

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Head uudised
Balti riikidest

Viskasin pilgu börside edetabelisse ning avastasin, et tippe vallutava Dow kõrval on rohelises ka lähibörsid.

Kui detsembris Riia ja Vilniuse börsiindeksid kukkusid ning Tallinna oma oli kerges plussis, siis uue aasta alguses ja jaanuaris kerkis Baltikumi võrdluses eriti jõuliselt Riia turg, seda 3,16 protsendi võrra. Kõige stabiilsemaks võib aga pidada just Tallinna börsi, mille kasv jäi pea samale tasemele nagu kuu varem – kui detsembris oldi rohelises 2,49 protsendiga, siis uue aasta esimesel kuul 2,46 protsendiga. Rohelisse on jõudnud ka Leedu väärtpaberiturg, mis suutis jaanuaris 0,61 protsendi võrra kasvada ning aasta lõpu 0,06 protsendi suurusest langusest välja tulla.

Niisiis asub viimase kuu edukaim Balti börs Riias, kuid siinjuures tuleb tähele panna, et tegemist on kolme riigi võrdluses ka kõige kõikumava turuga. Samuti on Riia börsi põhinimekirjas noteeritud vaid kolm ettevõtet. See tähendab, et üldindeks on suuresti mõjutatud ainult Grindexi, Latvijas Gaze ja Olainfarmi aktsia liikumisest. Samuti ei pruugi ükski tõus ega langus tulla väga suure kapitali pealt ning väiksema käibega tehingud võivad kogu börsi märkimisväärselt liigutada.

Seiklused jätkuvad

Viimaste kuude jooksul on kõige rohkem äärmuste vahet liikunud aga Venezuela börs. Novembris kasvas indeksi väärtus üle 130 protsendi, sest kohalikud nägid väärtpaberiturus ainust võimalust oma raha inflatsiooni eest kaitsta. Teatavasti väljapoole riiki raha paigutamiseks kehtivad Venezuelas piirangud.

Aasta viimasel kuul jõudis sama börs aga Bloombergi edetabeli põhja, sest nii-võrd suure tõusu taustal on ka langus kergem tulema – seda juhul, kui isegi pool juurde tulnud väärtusest kaob. Kokkuvõttes on see aga märkimisväärselt kasvanud, sest jaanuaris suutis börsiindeks taas 40,43 protsenti kasvada ning edetabelis esikümnesse murda.

Samuti paistis viimasel kuul volatiilsu-

EDETABEL

Kõige suurem langus toimus Nigeerias

börsiindeksi muutus jaanuaris protsentides

▲			▼
Brasillia IBOVESPA	76,16	Nigeria	-38,84
Peruu üldine	67,21	Ghana	-22,17
Kasahstani KASE	64,97	Egiptuse EGX 30	-21,1
Venemaa RTS	57,47	Mongoolia MSE Top 20	-19,01
Pakistani Karachi 100	51,45	Shanghai	-15,54
Namiibia üldine	43,43	Sambia Lusaka	-12,53
Venezuela	40,43	Kopenhaageni OMX 20	-12,34
Budapest	35,49	Lissaboni PSI 20	-12,01
Maroko MASI Free Float	31,82	Briti FTSE MIB	-10,2
Colombia COLCAP	29,06	Sri Lanka Colombo All SH	-9,73

ALLIKAS: BLOOMBERG

„Mulle tundub, et volatiilsus ning suured kõikumised börsidel aja möödudes süvenevad.

investor Toomas

se poolest silma Mongoolia börsiindeks, mis on esimeselt tabelirealt viimasesse kümnesse kukkunud. Stabiilselt on aga esikümnes püsinud näiteks Brasiilia, Venemaa ja Pakistani börsiindeks.

Aasta võitis Riia

Kodubörs kasvas möödunud aastal 22,41 protsenti, samas kui esikoha võttis Riia, kus börs kerkis koguni 26,65 protsendi võrra. Vilniuse kasv jäi Balti riikide võrdluses kõige tagasihoidlikumaks, ulatudes 15,65 protsendini. Taas on tõenäoline, et lätlaste väärtpaberiturg on saavutanud edu tänu väikestele tehingutele ning see ei tähenda suuri käibeid.

Mulle aga tundub, et volatiilsus ning suured kõikumised börsidel aja möödudes süvenevad. Seda seetõttu, et uute tip-pude vallutamine toob turgudele spekulante juurde.

Kuna volatiilsuse kasv võib olla omane buumile ning sellele järgneda krahh, siis tunnen end turvalisemalt portfellis raha osakaalu suurendades. Loomulikult aitab lühiajaliste kõikumiste vastu endiselt minu pikaajaline investeerimishorisont ja lõpuks peaks iga kriisi põhi olema kõrgemal eelmise kriisi põhjast.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

-0,06%

väärtus 281 203,68 eurot
53% aktsiad / 40% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Apranga	1,05
Olympic EG	0,95
Statoil	0,71
Ryanair	0,44
Lerøy Seafood	0,37
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,31
Tallink	0,28
Microsoft	0
Baltic Horizon Fund	0
Apple	-0,14

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

NAFTA

USA võib Iraanile uued sanktsioonid seada

USA president Donald Trump võib rohkem kui kahekümnele Iraani ettevõttele kehtestada uued sanktsioonid, kirjutas Reuters. Uudisteagentuuri teatel võivad uued sanktsioonid tulla seetõttu, et Teheran katsetas hiljuti ballistilist raketti. Uued sanktsioonid on koostatud nii, et need ei riku 2015. aasta Iraani tuumaprogrammi kokkulepet, mis tõi kaasa eelnevate sanktsioonide leevenemise. Võimalikele uutele sanktsioonidele reageeris reedel ka toornafta hind. Brenti toornafta tõusis 0,65%, 57 dollarile barrel, WTI 0,8%, 54 dollarile barrel. Peale sanktsioonide tõstis nafta hinda ka Venemaa energiaministeeriumi teade, et naftat tootvad riigid on vähendanud toodangut vastavalt detsembris sõlmitud kokkuleppele. Nafta hind on pärast OPECi ja sinna mitte kuuluvate riikide tootmiskokkulepet tõusnud peaaegu 15 protsenti. Eelmisel kuul vähendati naftatootmise päevast toodangut 1,4 miljoni barreli võrra.

PANE TÄHELE

Hiigelkahjum. Banco Popular Espanol SA teatas 3,5 miljardi euro suurusest kahjumist.

Veerand triljonit. Apple'il on vaba raha juba 246 miljardit dollarit.

Hirmuindeks langes. Volatiilsusindeks VIX ehk hirmuindeks langes kümne aasta põhja.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	03.02	Värvilised metallid	02.02
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	56,56	Alumiinium LME	1821,5
Nafta NYMEX, bbl	53,56	Vask LME	5922
Mootoribensiin, t	566,50	Plii LME	2333
Diislikütus, t	506,25	Nikkel LME	10400
Kerge kütteõli, t	500,00	Tina LME	19950
Masuut (1% väävel), t	334,00	Tsink LME	2860
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,187		
Põllumajandus	03.02	Väärismetallid	03.02
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	146,45	Kuld COMEX	1215,31
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	543,00	Plaatina NYMEX	994,15
Kakao NYBOT, USD/t	2077,00	Palladium NYMEX	745,56
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	148,30	Hõbe COMEX	17,41
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	413,5		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,406	Singapuri dollar	SGD	1,523
Bulgaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,861
Hiina juaan	CNY	7,438	Sveitsi frank	CHF	1,069
Hongkongi dollar	HKD	8,386	Taani kroon	DKK	7,438
India ruupia	INR	72,664	Tai baat	THB	37,893
Jaapani jeen	JPY	121,400	Tšehhi kroon	CZK	27,022
Kanada dollar	CAD	1,405	Türgi liir	TRY	4,039
Korea won	KRW	1234,220	Ungari forint	HUF	308,850
Norra kroon	NOK	8,858	USA dollar	USD	1,081
Poola zlot	PLN	4,307			
Rumeenia leu	RON	4,533			

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,4183

EUR/RUB ▼
64,3505

BÖRS

Tallinn

03.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,370	0,00	4 513	12,0	6,6%	0,79	0,7%
Baltika	0,270	-1,46	784	-	-2,2%	2,37	0,0%
Ekspress Grupp	1,290	0,00	523	8,6	9,3%	0,80	3,1%
Harju Elekter	3,400	0,00	4 900	16,8	6,1%	1,03	4,4%
LHV Group	9,550	1,17	101 540	13,9	19,0%	2,64	0,0%
Merko Ehitus	9,250	-0,43	8 587	18,0	7,4%	1,34	6,9%
Nordecon	1,310	-0,76	2 177	129,6	0,3%	1,24	2,3%
Olympic EG	1,800	0,00	69 500	9,2	27,4%	2,51	8,3%
PRFoods	0,374	1,08	5 888	11,8	5,4%	0,64	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,050	0,00	0	-	-2,8%	1,34	0,0%
Silvano FG	2,860	-0,69	63 184	9,3	28,6%	2,68	3,5%
Skano Group	0,499	0,00	100	-	-15,0%	0,50	0,0%
Tallink Grupp	0,960	0,31	177 664	16,5	4,8%	0,80	8,3%
Tallinna Vesi	13,700	-0,72	20 414	15,4	18,8%	2,90	6,6%
Tln Kaubamaja	8,670	-1,25	57 715	12,4	17,0%	2,12	4,6%
Trigon PD	0,580	0,00	0	-	-4,4%	1,09	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,300	0,00	4 406	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emattevõtja osa põhjal

Riia

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,55	-1,09	11,9	0,4	-
Latvijas Gaze	7,87	-1,25	10,8	0,5	-
Olainfarm	9,00	-0,55	11,6	1,4	-

Klaipedos Nafta ▲
+2,38%

Latvijas Gaze ▼
-1,25%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee